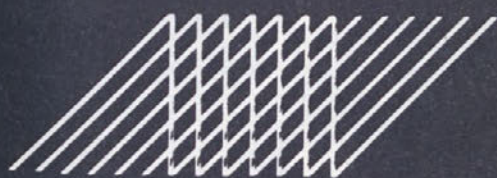

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠT. 9 - Leto IX. - SEPTEMBER 1981

Sedemdeset metrov široka preproga od Ljubljane do Skopja

Odločitev, da avgusta praznujemo dan Novoteksa, je vezana na čas pred 31. leti, ko se je v naši državi, prvi na svetu, uresničilo geslo TOVARNE DELAVCEM in ko smo s tem stopili na pot samoupravljanja, to je tiste oblike družbenega reda, za katerim stremi danes ves napredni svet.

Danes smo se zbrali, da ta naš praznik dostojno proslavimo in da vsaj za trenutek pozabimo na vsakodnevne težave, da se še bolj med seboj spoznamo, s tem utrdimo našo pripadnost Novoteksu in našemu samoupravnemu socializmu.

Prav gotovo je čast biti član take delovne organizacije, ki je veliko pripomogla k gospodarskemu razvoju Novega mesta in Dolenjske kakor tudi tistih krajev, kjer imamo temeljne organizacije.

Navada je, da se ob takih priložnostih spregovori tudi o doseženih rezultatih našega dela, vendar mislim, da ste o tem razpravljali na zborih, na delavskih svetih in na sestankih družbenopolitičnih organizacij.

Zato mi dovolite, da povem samo en podatek — kot podkrepitev trditvi, da smo in bomo veliko prispevali za dobro bit vseh občanov, ker smo z našimi proizvodi popestrili ponudbo blaga na tržiščih in omogočili, da so se ljudje kvalitetno in modno oblačili. Samo v proizvodnji tkanin smo v vsem času obstoja izdelali toliko tkanin, da bi lahko položili 70 m široko preprogo iz Ljubljane do Skopja v več kot 20.000 desšenov in barv. Za to smo porabili toliko osnovnih surovin, da bi jih komaj naložili na vlak z več kot 2370 vagoni. Namenoma sem uporabil tako primerjavo, da imamo predstavo, koliko truda in moči so vložili tisti naši delavci, ki so že v pokoju, in vseh tistih, ki so že bili ali pa so danes jubilarji, torej tisti, ki imajo 10, 20 in 30 let delovne dobe. Zato mi dovolite, da se jim v imenu vseh nas iskreno zahvalim za ves trud, posebno pa še tistim, ki so 30 in več let ustvarjali na svojih delovnih mestih novo vrednost za delovno organizacijo in širšo družbeno skupnost.

Marsikdo bo mislil, da je to preteklost, s katero se ni potrebno obremenjevati in da je pomembnejši jutrišnji dan. Res je, vendar ne smemo pozabiti, da so ravno ti delavci pridobili v vsem tem času veliko delovnih

izkušenj in spoznanj tako na področju strokovnega dela kot tudi na področju razvijanja delavskega samoupravljanja, ki so osnova za naše nadaljnje delo.

Rad bi povedal tudi nekaj o trenutnem gospodarskem položaju, ki nam nalaga zelo konkretne naloge.

Politični in ekonomski položaj v svetu je dokaj zapleten. Vedno več se pojavlja kriznih žarišč kot posledica velikega razkoraka med razvitim in nerazvitim svetom, kar pogojuje tudi oboroževalno tekmovanje. Vse to poleg naftne krize v določeni meri posredno ali neposredno vpliva na naše gospodarstvo. Za položaj v naši državi pa niso to edini vzroki, veliko smo tudi sami k temu pripomogli. Znane so ugotovitve, da smo pretiravali na področju investicijske, splošne in skupne porabe, da smo se preveč zadolževali v tujini, na področju ekonomske učinkovitosti pa smo tudi nazadovali. Zaradi tega so bili sprejeti administrativni ukrepi, ki naj bi pomagali prebroditi težave in spraviti negativna gibanja gospodarjenja v kolikor toliko normalne okvire. Temu smo dali ime stabilizacija, ki pa ne bo uspešna, če se ne bodo vsi, to je združeno delo interesne skupnosti in ostali uporabniki družbenih sredstev obnašali stabilizacijsko.

Naša delovna organizacija se je z vsemi temeljnimi organizacijami in skupnimi službami že v preteklosti, še bolj pa danes, poskušala vključevati v ta prizadevanja, vendar nismo na vseh segmentih gospodarjenja dosegli željenih učinkov. Kot dokaz so nekateri poslovni rezultati v prvem polletju letošnjega leta, ki sicer niso slabi, lahko pa bi bili boljši in bi se s tem popravil tudi naš osebni dohodek, če bi vsi dosledno izpolnjevali naloge na področju tehnološke in delovne discipline. V nekaterih temeljnih organizacijah je izredno porastel odstotek vseh vrst izostankov z dela, tako da so z večjim številom zaposlenih proizvedli manj kot v preteklem letu. Če hočemo še izboljšati naše ekonomske rezultate v drugem polletju in se pripraviti za naslednje leto, ki bo tudi težko, moramo — prepričan sem da lahko — izpolniti letne plane proizvodnje, plane izvoza in povečati kakovost izdelkov. Dosledno izpolnjevanje vseh planskih obveznosti nam

zagotavlja boljše perspektivo, kar je gotovo naš skupni cilj.

Povedati želim še naslednje. Vse kaže, da v tistih temeljnih organizacijah in skupnih službah, ki poslušajo že od ustanovitve Novoteksa, prihaja do zamenjave generacije. Letos in v prihodnjem letu bo šlo v zasluženi pokoj več sodelavk in sodelavcev. Mlajši kadri bodo morali nadaljevati delo teh, ki odhajajo.

Vedno bolj zahtevna tržišča terjajo od nas posodabljanje tehnologije in poslovanja, to pa pomeni, da bomo morali izboljšati kadrovske strukture zaposlenih. V ta namen bomo morali zelo konkretno opredeliti politiko štipendiranja na višjih in visokih šolah, izdelati program šolanja ob delu in zaposlovanje strokovnih kadrov. Za ostala opravila in naloge pa bomo preko izobraževalnega centra usposabljali predvsem mlajše delavce, da bi si tako pridobili interne kvalifikacije.

Prepričan sem, da bomo zmogli izpolniti sprejete naloge, kot smo to znali tudi v preteklosti, zato mislim, da kljub vsem težavam in oviram lahko smelo pričakujemo jutrišnji dan.

Tovarišice in tovariši!
Z današnjim praznikom Novoteksa je povezan tudi praz-

nik naših jubilarjev. Vsem tistim, ki danes prejemajo za 10, 20 in 30 letno delo posebna priznanja, iskreno čestitam, ostalim pa želim dobro počutje v zabavnem delu našega srečanja.

Če naš dinar žre inflacija...

Letos smo načrtovali 28-odstotno rast inflacije, doslej pa smo dosegli že 52,6-odstotno rast. Čeže, da so se v nekaterih okoljih kar sprizajznili z inflacijo zaradi idejnih in ekonomskih razlogov, čeprav tega ne bi smeli. V razmerah visoke inflacije delavec ne dobiva prave vrednosti za svoje delo, kajti dinar ni več dinar, ker ga žre inflacija. V takih razmerah je otožen razvoj samoupravnih socialističnih odnosov. Namesto da bi mu zagotavljali gospodarjenje z dohodkom, potiska inflacija delavca v najemniški odnos, namesto ekonomskih samoupravnih odločitev pa spodbuja administriranje. Prepričan sem, je na zadnjem zboru republik in pokrajin v razpravi dejal vodja slovenske delegacije v tem zboru Marko Bulc, da vse dotlej, dokler ne bomo bolj uskladili blagovno-denarnih odnosov ter ponudbe in povpraševanja, ne bomo uspeli premagati inflacije.

Glas naših delegatov v zvezni skupščini naj bi se, ko gre za prometne in nujno potrebne hitre ukrepe, še glasneje slišal!

TOZD TKANINA

18. zasedanje DELAVSKEGA SVETA je bilo 28. julija 1981.

Navzoči so bili najprej seznanjeni s cenikom tkanin kolekcije za pomlad – poletje 1982 in s cenikom pletenin kolekcije pomlad–poletje 1982.

Enega od članov je zanimalo, kdaj začnejo veljati predlagane cene, kaj bo v primeru, če republiška skupnost za cene ne potrdi predlaganih cen in ali so vsi artikli ob vskokratni kolekciji novi.

Direktor prodajnega sektorja je na to dejal, da začno cene veljati takrat, ko jih potrdi republiška skupnost za cene. Če v 60 dneh ne pošljejo odgovora, se smatra, da se artikli lahko prodajajo po novih cenah. V nasprotnem primeru teče prodaja po prejšnjih, starih cenah. Artikli v kolekciji so delno novi, delno stari. Artiklu se dodeli novo ime, barva, velikost itd.

Nato so bili navzoči seznanjeni z rezultati poslovanja prvega polletja 1981.

Povprečno število zaposlenih v TO Tkanina je bilo v prvem polletju za 14 delavcev manjše od plana in za 23 delavcev večje kot v enakem lanskem obdobju.

Proizvodni plani so bili doseženi v predilnici, pripravi in pletilnici, medtem ko v apreturi in tkalnici plan ni bil dosežen. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem se je proizvodnja zmanjšala v vseh obratih.

Produktivnost je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem padla v vseh delovnih enotah.

Povprečni neto OD na delavca v TOZD Tkanina znaša 8.266 din in je za 34 % višji od povprečnega osebnega dohodka v lanskem prvem polletju.

Število nadur se je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečalo za 6317 nadur ali za 23 %. Največ nadur je imela DE apretura, in sicer 14.747 nadur, kar je 4-krat več kot v enakem obdobju lani.

Odstotek bolezenskih izostankov je bil glede na celoten fond delovnega časa za 4 % višji od lanskega.

Kazalci uspešnosti poslovanja I–IV 1981 za TO Tkanina v primerjavi s planom niso bili doseženi. Glavni razlog so bila večja porabljenost sredstev (stroški proizvodnje), kot smo jih planirali. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta so bili rezultati ugodni.

V nadaljevanju seje so člani delavskega sveta obravnavali pritožbo Nikole Nikoliča ter

Staneta Sajeta, ki sta se pritožila na sklep disciplinske komisije. Le–ta jima je izrekla ukrep prenehanja delovnega razmerja, katerega so člani DS potrdili.

Nadalje so člani DS sprejeli sklep, da se firmi GRUPPO FINANZIARIO, TESSILE – FACIS Torino, Italija, prizna znesek 109.400 Lit za stroške prevoza reklamiranega blaga od jugoslovanske meje do Torina in za špediterske stroške; potrdili so, da se v pletilnici ustanovi novo delovno mesto „pregledovanje in rezanje surovih pletenin“ ter v apreturi „usmerjanje vzdrževanja in kontrola visokotlačnih in ogrevalnih naprav“ in sprejeli predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi izobraževalne skupnosti za tekstilne usmeritve.

TOZD KONFEKCIJA I, NOVO MESTO

17. zasedanje delavskega sveta je bilo 10. julija 1981

Pri pregledu sklepov prejšnjih zasedanj delavskih svetov je bilo ugotovljeno, da so sklepi realizirani, oziroma so še v realizaciji.

Na 12. zasedanju je bil med drugim sprejet sklep, naj se ustanovi delovno mesto električarja. Direktor TO je dejal, da razpis za to delovno mesto ni potreben, ker naj bi se to uredilo preko komisije za delovna razmerja. TO Tkanina pa bo potrebno dati pobudo za premestitev njihovega električarja v konfekcijo. Eden od članov delavskega sveta je pripomnil, da je potrebno čimprej rešiti problem del oz. nalog električarja, kajti v nasprotnem primeru se lahko pojavijo zastoji in s tem veliki stroški.

Nadalje so bile obravnavane pritožbe na dodelitev stanovanjskega posojila. Sprejet je bil predlog komisije za delovna razmerja, da se odobri plačevanje oziroma povračilo šolnine tudi za prvi letnik šolanja. Razpisana je bila javna razprava za dopolnitev samoupravnih sporazumov in pravilnikov o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

TOZD TRGOVINA

8. zasedanje delavskega sveta je bilo 12. avgusta 1981.

Pri pregledu izvrševanja sklepov 7. zasedanja DS je bilo ugotovljeno, da so sklepi izvršeni, oziroma so že v izvrševanju.

Med drugim je bil na prejšnjem zasedanju sprejet sklep, da je potrebno oceniti vrednost

odpisanih osnovnih sredstev po prodajalnah. Poročilo o vrednosti odpisanih osnovnih sredstev bo obravnavano na naslednjem zasedanju, ko bo komisija pripravila tudi predlog za prodajo nepotrebnih nepremičnin v stavbi na Glavnem trgu 5.

Nadalje so bili navzoči seznanjeni s poročilom o poslovanju TO Trgovina za prvo polletje 1981.

Povprečno število zaposlenih je bilo za 18 ljudi manjše od planiranega, v primerjavi z letom 1980 pa se je število zaposlenih povečalo za 5 ljudi ali 7 %.

Povprečni mesečni osebni dohodki so v primerjavi s preteklim letom porasli za 39 %. Povprečni OD je v letošnjem prvem polletju znašal 9630 din in je za 2713 din višji kot v enakem lanskem obdobju. Število nadur je za 468 nadur večje od lanskega prvega polletja. Odstotek bolnih na celotni fond delovnega časa se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšal za 7 %. To zmanjšanje gre predvsem na račun porodniške, saj se je le–ta v letošnjem letu zmanjšala za 64 %. Ostali izostanki pa so se močno povečali: boleznine do 30 dni za 33 %, boleznine nad 30 dni pa kar za 110 %.

Fiksni stroški temeljne organizacije so bili doseženi v višini 11.350.702,11 din oz. 87 %, kar je za 12,5 % pod planom.

Nato so bili navzoči seznanjeni z rezultati poslovanja po dohodkovnem sistemu. V prvem polletju letošnjega leta je bil glede na enako lansko obdobje celotni prihodek večji za 38 %, porabljenih sredstev je bilo za 35 % več, dohodek je bil v letošnjem prvem polletju večji za 46 %, čisti dohodek pa je bil za 47 % večji kot v enakem lanskem obdobju.

Iz čistega dohodka je bilo del sredstev razporejenih za osebne dohodke, in sicer za 41 % več kot v enakem obdobju lanskega leta, za druge namene skupne porabe 66 %, za stanovanjsko izgradnjo 10 % več kot v enakem obdobju lani, v poslovni sklad 78 % več ter v rezervni sklad za 46 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.

Nekatere prodajalne so v prvem polletju poslovale nekoliko slabše, in sicer: Trebinje, Zenica in Arandelovac. Navzoči so bili mnenja, naj bi omenjene prodajalne dale ustrezno obzorožitev zaradi nedoseganja planov oz. zaradi občutno manjše količinske prodaje v primerjavi s I. polletjem 1980.

V nadaljevanju seje so člani delavskega sveta sprejeli sklep, da se s 15. 8. 1981 ukine prodajalna I. v Metliki ter naredi razprodaja oz. znižanje, sprejeli predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi izobraževalne skupnosti za blagovni promet SRS, sprejeli SS o financiranju razvoja narodne obrambe in družbene samozasčite za obdobje 1981–1985 na območju občine Čačak ter da se v primeru neposredne vojne nevarnosti prodajalno Čačak da na razpolago občini Čačak, katero naj le–ta vključi v svoje obrambne priprave.

V zvezi z dopolnitvami samoupravnih sporazumov in pravilnikov o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke je delavski svet TO Trgovina razpisal javno razpravo za dopolnitev le–teh, katera naj traja do 1. septembra 1981, ter Kolesarskemu društvu Novo mesto odobril 10.000 din finančne pomoči za prireditve kolesarske dirke okoli Grma ter za memorialno dirko Milana Novaka.

TOZD KONFEKCIJA II, VINICA

18. zasedanje delavskega sveta je bilo 5. avgusta 1981.

Pri pregledu sklepov 17. zasedanja je bilo ugotovljeno, da so sklepi izvršeni ali pa so v teku izvrševanja.

Direktor TO je člane delavskega sveta seznanil z rezultati poslovanja prvega polletja 1981.

Povprečno število zaposlenih je bilo za 1 delavca manjše, kot je predvideval plan, in za 4 delavce večje kot v enakem lanskem obdobju. Proizvodni plan minut je bil presežen za 4 %, medtem ko je bil plan kosov dosežen samo s 96 %. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem se je proizvodnja povečala za 1 %.

Produktivnost je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem padla.

Povprečni neto OD na zaposlenega se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 40 % ali 2.104 din.

Število nadur se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečalo za 10 % ali 199 nadur.

Odstotek bolnih na celotni fond delovnega časa se je v (Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečal za 11 %.

Člani delavskega sveta so po razpravi sprejeli poslovno poročilo za prvo polletje 1981 in ga predlagali v sprejem zboru delovnih ljudi.

7. avgusta je poslovno poročilo obravnaval zbor delovnih ljudi in ga sprejel po predlogu delavskega sveta.

DARJA CESAR

PREDILNICA METLIKA

16. seja DS je bila konec avgusta

– polletno poslovanje TOZD – a
– razpis javne razprave o dopolnitvi pravilnika o osnovah in merilih za razporeditev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke
– in poročilo o delu disciplinske komisije – disciplina dela, varnost dela, red, čistoča in urejenost okolja.

Ob razpravi polletnega poslovanja je bilo poudarjeno, da so na porast dohodka vplivale predvsem povečane cene preje oz. tkanin in le v manjši meri varčevanje na stroških ter povečanje produktivnosti dela, ki je v TOZD porasla za 5 %. Zato je bil sprejet sklep, da se v naslednjih mesecih da večji poudarek na izpolnjevanje planov proizvodnje (produktivnost ne sme pasti!). Zadržati oz. še izboljšati je treba kvaliteto preje in varčevati pri vseh vrstah stroškov.

Sklep o razpisu javne razprave o dopolnitvi pravilnika o osnovah in merilih za razporeditev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke je bil dan v javno razpravo, ki naj bi bila zaključena 10. 9. 1981 in bo na naslednji seji z vsemi pripombami sprejet. S stimulacijo želimo doseči boljše izkoriščanje delovnega časa, zmanjšanje raznih izostankov z dela in bolniških izostankov, ki so v prvem polletju porasli od 6,7 % na 10,5 %.

Pod proizvodno problematiko je bila obravnavana kvaliteta repco preje, ki pri barvastih (temnejših) partijah še ni zadovoljiva.

Delavski svet je bil tudi seznanjen z neizpolnjevanjem plana v repco predilnici, ki izhaja iz slabe organizacije dela v izmeni, pomanjkanja delavcev v letnih mesecih zaradi povečanih tekočih dopustov in velike ostale odsotnosti z dela ter nezapolnjenosti prodajnih kapacitet iz repco artiklov, za katere je potrebno intenzivno iskati rešitev.

Na zahtevo delavskega sveta je predsednik disciplinske komisije podal poročilo o delu disciplinske komisije in oceno trenutnega stanja na področju discipline dela, izostankov z dela,

reda, čistoče in varnosti pri delu. Delavski svet je dal priporočilo disciplinski komisiji, da v skladu s samoupravnimi akti najostrejšo ukrepa proti vsem kršiteljem, kajti trenutno čaka

na delo po prijavih 50 mlajših delavcev (od 17 – 22 let starosti), ki so voljni združevati delo v naši delovni organizaciji. Pravično in prav bi bilo, da tisti, ki s svojim neodgovornim delom

zmanjšujejo rezultate TOZD in povečujejo nedisciplino, prepuste svoja dela in naloge boljšim delavcem, ki bi vestneje opravljali dela in naloge v TO.

ANTON ŽUNIČ

Izobraževalni center Novoteksa

Potreba delovne organizacije po nenehnem usposabljanju delavcev za proizvodno delo narekuje, da ponovno formiramo izobraževalni center. To nam narekuje tudi zakon o usmerjenem izobraževanju, saj se bomo morali bolj kot doslej povezati s šolo in s skupnimi programi usposabljanja bodoče proizvajalce in upravljalce. Rok je izredno kratek, saj naj bi se s februarjem 1982 leta že izvršile vse priprave, ko bo delo steklo.

Do 15. septembra naj bi se na sejah posebnih izobraževalnih skupnosti dogovorili o praktičnem pristupu k temu delu. Delegati bodo obravnavali delovno gradivo samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah in obveznostih pri skupnem izvajanju vzgojnoizobraževalnih programov. Ta samoupravni sporazum smo pričakovali že dalj časa, saj bodo z njimi opredeljene medsebojne pravice in obveznosti šol in tistih organizacij združenega dela, ki bodo izvajale proizvodno delo in delovno prakso za učence usmerjenega izobraževanja.

Predvideno je, da bo sporazum sprejet, ko ga bodo sprejeli pooblaščen organi vsaj tistih ozdov, ki bodo izvajali proizvodno delo in delovno prakso, ter vse šole. Prav zato bodo delegati na sejah skupščin posebnih izobraževalnih skupnosti obravnavali in sprejeli tudi seznam ozdov, ki bodo v šolskem letu 1981/1982 izvajali proizvodno delo in delovno prakso.

Zaenkrat še ne vemo, ali je tudi naša delovna organizacija predvidena za izvajanje programa proizvodnega dela in delovne prakse za tekstilno stroko. Vsekakor pa se moramo pripravljati na to, kako se organizirati v primeru, če bi bil Novoteks vključen v program skupnega izobraževanja.

Izdelati bomo morali, kakor uporabniki tako tudi izvajalci, podroben operativni načrt, s katerim bodo točno opredeljena dela in naloge, ki jih bodo opravljali učenci in študenti, sodelovati bomo morali tudi pri razporejanju učencev, vrednotenju njihovega dela ipd.

Za zdaj toliko. Več se bomo dogovarjali potem, ko bodo posebne izobraževalne skupnosti sprejele in potrdile samoupravni

sporazum in pripravile popis tistih OZD, ki bodo vključene v to. Ne ozirajte se na to, pa še vedno ostajajo proizvodno delo in delovna praksa, praktični pouk, počitniška praksa in druge oblike vzgojnoizobraževalnega dela, ki ga bodo morali uporabniki izvajati.

Kaj bo v Novoteksu delo izobraževalnega centra?

Navedli bomo le nekaj grobih orisov za orientacijo za delo:

1. Teoretično in praktično usposabljanje na novo sprejetih delavcev. (Ta program bo obvezen za vse delavce, ki so prišli v DO 1. I. 1979 in pozneje).
2. Dopolnilno izobraževanje zaposlenih delavcev.
3. Izobraževanje delavcev, ki se bodo iz katerikoli vzrokov prekvalificirali za druga dela in na druga mesta.
4. Skrb za izvajanje štipendijske politike, za štipendiste – redne in tiste, ki študirajo ob delu.
5. Organizacija občasnega izobraževanja za določeno področje, stroko oziroma namen ter za posamezne strukture zaposlenih.

Za vse te oblike izobraževanja bo nujno pripraviti enotne učne programe, katerih del bo namenjen splošnemu izobraževanju, ta pa bo za vse enak. V splošnem programu bo vsakdo dobil osnovna znanja o delovni organizaciji, splošnih aktih in pravilih, pravicah in dolžnostih delavca v združenem delu, redu, disciplini, varstvu pri delu in še kaj.

Drugi del naj bi bil namenjen strokovnemu delu, torej za vsak poklic posebej. Tudi za ta del bomo morali pripraviti programe. Drugi del izobraževanja se bo delil na dva dela, in sicer teoretični in praktično usposabljanje na delovnem mestu.

Za vse to delo bo potrebno poiskati in usposobiti inštruktorje in priučevalce za praktično delo na stroju.

Poiskati bomo morali strokovnjake za vsako področje dela znotraj delovne organizacije in jih usposobiti za inštruktorje. Prav tako bo potrebno usposobiti priučevalce za priučevanje na delovnem mestu, ki bodo pod vodstvom inštruktorja po

metodi „od lažjega k težjemu“ priučili delavca za proizvodno delo. Pri tem nastaja kopica vprašanj, ki jih bo potrebno rešiti in odgovoriti na vprašanja:

– Kdo bo priučevalec na stroju? Iz prakse vemo, da so inštruktorji lahko le najboljši delavci. Vsak tozde bo moral izbrati nekaj delavk oziroma delavcev za delo inštruktorja oziroma priučevalca, center pa bo za te organiziral kratek seminar in jih usposobil za delo priučevalca.

– Kdo bo inštruktor? Te bomo poiskali znotraj delovne organizacije, saj imamo dosti tehnikov, inženirjev, ekonomistov in drugih strokovnjakov, ki so sposobni posredovati znanje, ki so ga pridobili na študiju pa tudi v praksi. Pri izboru le-teh bo pomagalo pripraviti popis predavateljev (inštruktorjev) društvo inženirjev in tehnikov, ki je v naši delovni organizaciji po številu izredno močno.

– Kako nagrajevati inštruktorje in priučevalce za njihovo delo?

– Potrebno bo usposobiti učilnico za teoretični del izobraževanja, nabaviti razna učila, napisati skripta in materiale, da ne govorimo o sestavi programov za vsak poklic posebej, kar bo zahtevalo dosti časa, truda in strokovnega dela.

Vse to je predvideno za novo sprejetega delavca. Podobno bomo morali pripraviti programe za prekvalifikacijo delavca, za počitniško prakso, za delavce, ki bodo stažirali po končanem študiju in pred redno zaposlitvijo, da naposled tudi ne govorimo o delu, ki nam ga bo narekovalo usmerjeno izobraževanje.

De–Ka

GLASNO TEKSTILNE TONARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Sodelujte v glasilu svoje delovne organizacije!

Izdelava konfekcije na Vinici

Ker vse kolekcije ni moč izdelati v Konfekciji v Novem mestu, je en del izdelan v viniškem obratu. Sem sodi izdelava ženskih in dekliških kril ter nekaj programa baby. Izdelava kolekcije je dokaj zahtevno in natančno delo, ker je od nje v veliki meri odvisna naša nadaljnja proizvodnja. Pri izdelavi morajo sodelovati najboljše šivi-

lje, vodja izdelave kolekcije pa tudi pri krojenju, pripravi za v trak, šivanju, še posebej zaradi zahtevane kvalitete izdelave, posebno pa se mora angažirati pri likanju, kjer dobi izdelek dokončni videz.

Prejšnja leta smo imeli težave pri izdelavi kolekcije, ker je bila planirana tako, da smo jo šivali v času kolektivnega dopusta. Težko je bilo pridobiti šivilje, da so delale takrat, ko so bili njihovi sodelavci na oddihu. Težave smo imeli tudi s prevozom, kajti večina jih je vezana na avtobus, ki pa v času kolektivnega dopusta ni vozil. Delavce smo vozili z lastnimi prevoznimi sredstvi, težave pa so bile s parnimi in neparnimi dnevi. Vseeno smo delali tako, da so do roka vse naredili, čeprav smo imeli veliko problemov. Na podlagi tega smo predlagali, naj bi kolekcijo izdelovali v rednem delovnem času, ne pa v času kolektivnega dopusta. In tako smo letošnjo kolekcijo delali nekaj časa pred kolektivnim dopustom in nekaj po njem ter jo do roka naredili.

Pri izdelavi smo imeli veliko problemov z obdelavo nekaterih modelov. Naj začnem pri krojenju. Pojavljale so se napake v materialu, madeži v materialih, preozek material glede na naris – šablono, pri črtastih in karo materialih so bile črte ali kare zapotegnjene. Vse to nam je oteževalo delo, da bi lahko normalno delali in da bi bil izdelek kvalitetno narejen.

Problemi so bili tudi s šivanjem nekaterih materialov. Smatram, da je bilo nekaj materialov sploh neprimernih za industrijsko izdelavo ipd. Več napak je bilo tudi pri šabloniranju nekaterih delov za izdelke baby, da smo morali dokrojevati nove dele. Narobe je bil šabloniran pas pri ženskih krilih; krilo je bilo velikosti št. 40, pas pa je bil prekratek še za vel. št. 38. V lanskem in letošnjem letu se je pojavila napaka, da sta bila narobe šablonirana oba zadnja dela krila. Zadnji del krila je namreč iz dveh delov, šablonirano pa je bilo tako, da sta bila oba dela leva. Zelo pomanjkljivo je bila pripravljena tudi dokumentacija, naj so bile skice ali opisi skic, in tudi vzorcev ni bilo povsod.

Naštela in opisala sem le nekaj problemov in pomanjkljivosti, ki smo jih imeli pri izdelavi kolekcije in o katerih menim, da bi jih lahko odpravili že v

pripravi kolekcije, preden pridejo k nam na Vinico. Pri izbiri materialov za kolekcijo se lahko ugotovi ali je material primeren za industrijsko obdelavo ali ne, pa tudi to, ali lahko prilagodimo strojni park oziroma tehnologijo tem vrstam materiala. Ne mislim, da bi morali dobiti vse „pošilhtano“, da bi brez skrbi

in odgovornosti delali naprej. Je kup problemov, ki jih sami rešimo in naredimo tako, kot se nam zdi prav. Zavedamo se tega, da moramo kolekcijo narediti čim bolj kvalitetno, saj sta od nje odvisna naša nadaljnja proizvodnja in naš dohodek.

ANICA ŠVEB

Sporazum o združevanju sredstev

RAZŠIRJENA SEJA IZVRŠNEGA ODBORA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TO KONFEKCIJA II. VINICA

Na razširjeni seji IOOOS TO Konfekcija II. Vinica, na kateri so bili poverjeniki sindikalnih skupin, člani delavskega sveta, člani ZK, predsednik samoupravne delavske kontrole, predsednika SIS, predsedstvo OO ZSMS, in na zboru delovnih ljudi smo obravnavali samoupravni sporazum o presežkih SIS v občini Črnomelj za leto 1980.

Kljub prilaganju prispevnih stopenj za združevanje sredstev SIS v letu 1980 so bili v naši občini ustvarjeni presežki sredstev SIS družbenih dejavnosti v višini 7.377.000 din. V letu 1980 je skupščina občine sprejela sklep, da se za morebitne presežke zmanjšajo prispevne stopnje. Ta sklep doslej ni bil uresničen. Pogoji gospodarjenja so se leta 1980 zaostrovali in se še vedno zaostrojujejo. Zaradi tega je za nekatere zadeve pričelo primanjkovati sredstev, to pa je bil razlog za razmišljanje o drugačni uporabi presežkov SIS.

Zaradi omejitev skupne porabe so postale vprašljive zlasti nekatere naložbe v dograditev in adaptacijo osnovnih šol, za kar se zbirajo sredstva tudi s krajevnim samoprispevom. Za te naložbe zaenkrat ni posojil, to pa pomeni, da se moramo opirati izključno na lastna sredstva, t. j. krajevni samoprispevek, ki pa ne zadostujejo. K razmišljanju o drugačni uporabi presežkov spodbujajo tudi ekonomske razmere gospodarskih OZD, saj se likvidnost slabša, primanjkuje sredstev za izplačilo osebnih dohodkov, ker so tudi bančna posojila zelo omejena. Zato menimo, da bi bilo navedena sredstva koristno združiti v sklad, iz katerega bi lahko organizacije in skupnosti dobile kratkoročna posojila za premagovanje likvidnostnih težav.

Da ne bi ustanavljali posebnega sklada, posebnih samoupravnih organov in novih

aktov, predlagamo, da se ta sredstva združijo kot poseben del obstoječega sklada skupnih rezerv. O uporabi sredstev bi tako odločali organi tega sklada, kar je že utečen sistem.

Če bi se gospodarski položaj OZD in skupnosti izboljšal, bi prenehala potreba po obstoju tako združenih sredstev, o uporabi sredstev pa bi se dogovorili, saj se sklad ne bo manjšal, ker bo dajal le posojila.

Na razširjeni seji IOOOS in na zboru delovnih ljudi je bil sprejet sklep: delavci TO Konfekcija II. Vinica sprejemamo samoupravni sporazum o uporabi presežkov SIS iz leta 1980 v predloženi obliki, če bodo tako ravnale tudi druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti.

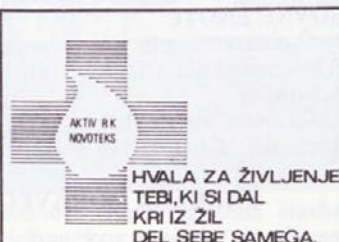
IVANKA MORAVEC

Dopisujte v vaše in naše glasilo!

Preseči moramo zastojo

„... Z novo ustavo smo pri razvijanju družbenih odnosov dosegli pomembne izkušnje. Zapletene naloge pa zahtevajo od delegatov na 3. kongresu samoupravljalcev, da si bomo prizadevali predvsem za konkretne ukrepe in akcije, s katerimi bi presegli zastojo na najpomembnejših točkah razvoja. Kongres in priprave nanj morajo zato pomeniti veliko spodbudo in mobilizacijo delavcev za nadaljnji korak v razvoju socialističnega samoupravljanja. To bo hkrati tudi najboljša obramba proti vsem napadom na naše sisteme z ene in druge strani.“

FRANC ŠETINC – v razpravi na regijskem posvetu v Krškem

HVALA ZA ŽIVLJENJE
TEBI, KI SI DAL
KRI IZ ZIL
DEL SEBE SAMEGA.

Krvodajalska akcija

Po vsem svetu ljudje darujejo kri in pomagajo k ozdravitvi ali reševanju življenj. Tudi letos so se udeležili republiške krvodajalske akcije člani delovnega kolektiva TOZD Konfekcija II. Vinica, ta pa je bila 27. avgusta v gasilskem domu na Vinici.

Krvodajalci so bili: Gajič Marija, Staresinič Katica, Zajc Marija, Čadonič Kristina, Adlešič Jože, Rajšič Čedo, Jauševac Ivan, Žalac Marijan, Moravec Barbara, Balkovec Marija, Šorli Jože, Peršič Franc, Moravec Franc, Gračan Zdravko, Bebar Ana, Čepuran Milica, Frankovič Jože, Flajnik Branko, Kump Kristina, Moravec Marija, Matkovič Anica, Ružič Marica, Stegne Peter, Staresinič Anica, Stegne Pavla, Simčič Marija, Vrbanac Katica, Žalac Danica, Žučak Nedeljko, Čemas Miroslov.

Če pogledamo v sezname krvodajalcev v našem TOZD iz prejšnjih let, ugotovimo, da število krvodajalcev iz leta v leto narašča, kar je vredno pohvale. Upamo, da bo drugo leto še več krvodajalcev in da se bodo vključili v krvodajalsko akcijo mladi, saj veliko mladih ljudi potrebuje kri za življenje, vzrok pa so številne prometne nesreče in druge nezgode.

Vsem krvodajalcem iskrena hvala.

ANICA ŠVEB

Work - factor - hitri postopek

Sodoben način za merjenje časa in dela

V dvajsetem stoletju, dobi hitrega razvoja tehnike, znanosti, hitrega tempa življenja je postal čas važen faktor na vseh področjih, tudi na področju analiziranja dela. Potrebna je enostavna tehnika analiziranja dela, da ovrednotimo vsako delo v proizvodnem procesu. Potreben je sistem, ki bi se ga zlahka naučili ljudje, ki se ne ukvarjajo s področjem študija dela in ga niso vajeni. Da bi zadostili tej potrebi, so razvili hitri postopek WORK-FACTOR. Zaradi visoke stopnje natančnosti in spriču ugodnosti, kot sta enostavnost in možnost, da se postopka lahko hitro naučimo in hitreje prideemo do čistega časa, ga sedaj uporabljamo namesto osnovnega postopka. S hitrim postopkom natančno merimo delo, če ga analiziramo v definicijah posameznih in ločenih gibov in pri pogostem ponavljanju kombinacij s temi gibi. Vse časovne vrednosti pri hitrem postopku so zajete v časovnih enotah čistega časa po hitrem postopku WORK-FACTOR

WORK-FACTOR je sistem, zgrajen na elementarnih časih, ki jih dejansko porabi povprečno izkušen delavec, kadar opravlja elemente koristnega telesnega in umskega dela spretno in prizadevno. Kadar se časi povezujejo v zaporedju, v katerem se morajo dejansko pojavljati pri operaciji, pomenijo povprečni čas, ki ga porabi povprečno izkušen delavec, da opravi to operacijo.

WORK-FACTORJEV ČAS je čas, ki ga porabi povprečno izkušen delavec, če dela spretno in prizadevno (primerno telesnemu in umskemu zdravju) in v standardnih pogojih, da opravi delovni cikel ali operacijo pri enoti ali kosu, v skladu s predpisano metodo in v določeni kvaliteti. Work-Factorjev čas ne vključuje dodatkov za osebne potrebe in organizacijske izgube, utrujenost, neizbežne zastoje zaradi okolice ali stimulatивно nagrajevanje. Work-Factorjevega časa ni mogoče primerjati z normalnimi - normativnimi časi, osnovno storilnostjo ali drugimi nazivi za pričakovano delovno hitrost povprečnega izvajalca, ki dela brez spodbude. Work-Factorjevemu čistemu času dodamo podatke za utrujenost, osebne potrebe, službene razgovore, čiščenje delovnega mesta, pretrge

in menjave sukanca, lepljenje in trganje markic, v skladu z delovnimi pogoji. Work-Factorjevih časov za telesne gibe in miselne postopke ne moremo primerjati z največjo ali možno hitrostjo, ki jo lahko doseže človek.

WORK-FACTORJEV STANDARDNI ELEMENT je majhen, naroden del dela. Vsako delo se da razstaviti na standardne elemente ne glede na to, kako je zapleteno. Work-Factor loči 8 standardnih elementov dela: gibanje (seganje in transportiranje), prijemanje, pripravljanje, sestavljanje (mehansko in površinsko), izvajanje (šivanje - samo strojno delo,

likanje - samo delo z likalnikom ali prešo), razstavljanje, izpuščanje, umsko delo.

SPREMENLJIVKE: na čas, potreben za določen gib, vplivajo štiri glavne spremenljivke: telesni del, ki opravlja gib, dolžina poti, na kateri se giblje telesni del, teža in odpor, ki sta soudeležena pri gibu, in telesno vodenje, ki je potrebno za potek giba.

FAKTOR DELA: je indeks, ki izraža težavnost, ta pa otežkoča izvedbo giba in s tem vpliva na podaljšanje časa, potrebnega za gib. Faktorje dela določajo teža in telesno vodenje. Vsak gib lahko zajema en,

dva, tri, štiri, v izjemnih primerih tudi pet faktorjev dela: več faktorjev dela zahteva gib, več časa je potrebno in obratno. Osnovni gib je gib, ki ne vsebuje faktorjev dela. Je torej najlažji gib kateregakoli telesnega dela, ki ga ne obremenjuje teža predmetov ali bremena, ni natančen in voden.

WORK-FACTORJEVE ČASOVNE ENOTE

Časovna enota osnovnega WF postopka: CEO = 0,0001 minute

Časovna enota hitrega WF postopka: CEH = 0,001 minute.

BARBARA MORAVEC

Vinica nekoč in danes

Vinica leži na jugu Bele krajine. Od Črnomlja, belokranjskega središča, jo loči 18 km asfaltne ceste.

Vinica z okolico je bila naseljena že v prazgodovini, saj je bilo na bližnjem hribu Šlemine odkrito keltsko grobišče. Njegov bogate najdbe so se leta 1933 znašle na dražbi v Švici, pozneje v Ameriki in danes krasijo mnoge tuje muzeje. Vinica je srednjeveška poselbina, omenjajo jo leta 1082. V 16. stoletju je bil sezidan današnji grad, od katerega je ohranjen le še prvotni stolp in del obzidja,

ki je Vinico branil pred turškimi vpadi. V Vinico so Turki vdrli 1454. leta. V grajskem stolpu vidimo nekdanjo kapelo, nad vhodnimi vrati pa sta vzidani plošči. Na manjši lahko v glagolici preberemo letnico 1556.

Leta 1874 in 1888 sta velika požara uničila večji del trga. Da bi se čim uspešneje ubranili ognja, so 1899. leta ustanovili gasilsko društvo. Življenje ljudi je bilo v takratnih časih zelo težko, saj so se preživljali samo s kmetijstvom, zato se je pred prvo svetovno vojno veliko ljudi

izselilo v Kanado in Avstralijo. Zemlja je dajala za življenje premalo, zato se je izseljevanje nadaljevalo še po 2. svetovni vojni. Može so odhajali v Nemčijo in Francijo. Doma so ostajale le žene z otroki. Mnogi izseljenci se vračajo v Vinico samo na obisk, nekateri so se odločili, da tu ostanejo za vedno. Nikoli se ne bodo vrnili vsi, saj so mnogi že pozabili na rojstni kraj, domovino in jezik. V svetu so se izgubili.

Leta 1919 so revolucionarni domačini pregnali oblastnike in oklicali viniško republiko, ki je trajala le tri dni. Nanjo nas danes spominja spomenik na trgu na Vinici.

Za Vinico je bil narejen velik korak naprej leta 1973, ko so se zaposlile mnoge ženske z obeh strani Kolpe v konfekciji Novoteks. V zadnjih 10. letih je bil dosežen velik napredek, saj je bila zgrajena pošta, banka, zdravstveni dom, dve trgovini, bencinska črpalka, vrtec.

Tujec, ki pride v Vinico si lahko v župni cerkvi z ohranjenim gotskim prezbiterijem ogleda sliko baročnega slikarja Antona Cebeja. Ob glavni cesti stoji rojstna hiša pesnika Otona Župančiča, v kateri je bil leta 1951 urejen, leta 1978 pa prenovljen spominski muzej. Na vrtu je pesnikov doprni kip, delo Jakoba Savinška. Na Župančičevi hiši sta plošči zaslužnega viniškega učitelja Franja Lovšina in spominska plošča 5. prekomorske brigade. V novi osnovni šoli sta vzidani spominski plošči mladinskima pisatelji-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Viniški grad, ki še danes spominja na preteklost Vinice, je zgodovinska in turistična znamenitost, pa tudi okras obale Kolpe na Vinici.

(Nadaljevanje s 6. strani)

ma Ivanu in njegovemu bratu Ljudevitu Tomšiču; plošči sta bili rešeni iz stare šole, ki je bila bombardirana med zadnjo vojno. Osnovna šola je znana po mladinskem klubu OZN, ki je leta 1967 izdal knjižico „Poslu-

šajte nas". V njej so zbrana pisma otrok iz vse Jugoslavije, ki obsojajo vojno in njene grozote. Namenjena je vsem, ki se bore za mir v svetu.

Sredi Vinice stoji spomenik padlim med NOB in žrtvam fašističnega nasilja. Partizansko

obeležje je tudi na pokopališču.

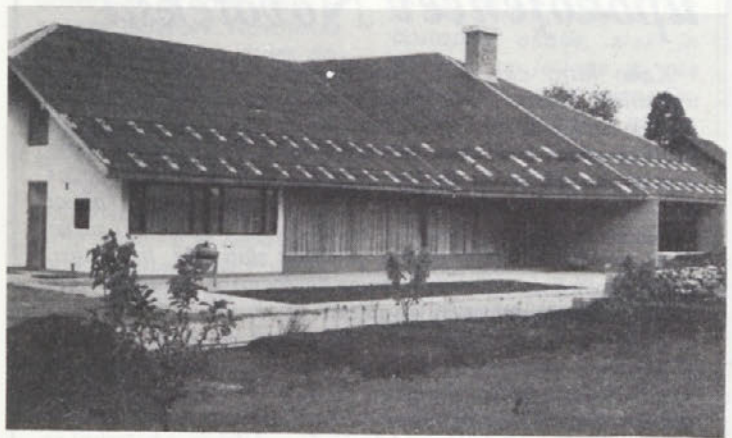
Veliko turistov privabi v Vinico čista reka Kolpa. Na njenem bregu je letno kopališče z restavracijo. Mnogi turisti tu le prenočijo in nadaljujejo naslednjega dne pot proti morju. Le nekateri ostanejo v našem kraju

dalj časa. Zavedamo se, da jim Vinica ne nudi dovolj, saj cesta do kopališča ni urejena, ni oskrbljena s sadjem in zelenjavo. Viničani bomo morali napraviti še veliko, če bomo hoteli turisti obdržati v svojem kraju.

IVANKA MORAVEC

Sodobna novo zgrajena stavba otroškega vrta v Vinici za 60 cicibančkov zaenkrat še ni napolnjena zaradi premajhnega števila otrok. Krajanje Vinice se še ne zavedajo koristnosti te nove pridobitve.

Stavba novo zgrajenega ZDRAVSTVENEGA DOMA, ki se še nahaja v zadnji fazi graditve in opreme, je že odprta. Takle zdravstveni dom, sodobno opremljen, pomeni veliko za krajevno skupnost Vinica in okolico, saj je do sedaj zdravstveni dom delal v neprimernih prostorih, zobozdravstvene storitve pa so občani morali iskati v Črnomlju.

Elementi, ki vplivajo na produktivnost

V vsakodnevnem življenju večkrat slišimo o produktivnosti dela, o izkoriščanju strojev, o doseganju planov, o povprečnih OD itd. Skratka o rezultatih našega dela, o naših načrtih in nalogah, ki jih moramo še opraviti, da bi lahko več proizvedli in bolj kvalitetno, da bi več zaslužili in bolje živeli.

Še posebno veliko slišimo o vsem tem – za to pa smo še posebej zainteresirani – pri obravnavanju in sprejemanju tromesečnih polletnih in letnih planov ter rezultatov minulega poslovanja.

Pri poročilih na zborih delovnih ljudi, ali na samoupravnih organih in drugih družbenopolitičnih sestankih večkrat slišimo, da so se, denimo, v tem in v tem obratu za toliko in toliko povečali OD. Istočasno v pa je produktivnost padla za toliko in toliko odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Po navadi zmeraj delamo primerjavo s planiranim in doseženim in z doseženim v enakem obdobju minulega leta. Posebno pride do živahne diskusije med delavci, kadar slišijo, da so se OD v primerjavi z lanskim letom povečali, denimo, za 30 ali več odstotkov, da pa je produktivnost padla za 3,5 ali več odstotkov. To je nemogoče, se ponavadi začne diskusija na zborih delovnih ljudi. Ja, pa ... kako neki? Od kod? Pa meni se nič ne pozna pri plači! Saj imam enako plačo. Vem pa, da smo pri nas veliko več delali

kot lansko leto in manj nas je vsak dan! Slišimo pa, da je produktivnost padla za toliko in toliko odstotkov. Pa kako je to mogoče?

Kaj pa je v resnici produktivnost in kaj vse vpliva na produktivnost? Produktivnost je v resnici odnos med količino proizvodnje in enim od proizvodnih elementov, kot so: delo, stroji in aparature. Produktivnost dela je odnos med količino proizvodnje in količino vložene delovne sile. (P=kol. proizvodnje/količina dela). Na produktivnost dela vpliva več faktorjev, ki pa niso vsi enako pomembni. Nekateri povečujejo produktivnost, drugi jo celo zmanjšujejo. Vse te faktorje lahko razdelimo v 3 skupine in sicer:

- A Splošnih faktorjev
- B Tehnično organizacijskih
- C Ljudskih činiteljev

Področja za povečanje produktivnosti dela so najbolj poznani klasični pisci marksizma in leninizma razdelili na naslednje:

- A Tehnika in tehnologija
- B Organizacija dela in proizvodnje
- C Kvalifikacija delovne sile
- D Specializacija in kooperacija – združevanje
- E Socialistični pogledi na delo.

Po Marxu temelji vsa ekonomika na ekonomiji časa:

- A Rezerve, zmanjševanje vložene delovne sile
- B Rezerve do popolnega izkoriščanja fonda delovnega časa

v enem dnevu, v enem mesecu ali letu.

Za zmanjševanje vložene delovne sile po enoti proizvoda vplivajo naslednji dejavniki:

1. sredstva za delo:
 - a. uvajanje novih tehnologij,
 - b. optimalno izkoriščanje strojev in opreme,
 - c. vzdrževanje strojev in opreme,
 - d. preventivno odpravljanje potrebnih popravil.
2. Predmeti dela:
 - a. izboljšava kakovosti proizvodov,
 - b. precizni normativi porabljenega materiala,
 - c. maksimalno koriščenje predmetov,
 - d. specializacija delovnega mesta.
3. Delovne sile:
 - a. kvalifikacija delovne sile,
 - b. fluktuacija delovne sile,
 - c. sodobne metode dela,
 - d. pravilna razporeditev delovne sile po kvalifikaciji in zahtevnosti dela.

4. Organizacija dela in proizvodnje:

- a. izboljšanje organizacije delovnih mest,
- b. precizno opravičenje norme dela,
- c. „posluževanje“ več delovnih mest,
- d. odvečna delovna sila.

Na popolno izkoriščanje fonda delovnega časa vplivajo zlasti:

1. Planirani zastoji, ki se nanašajo:
 - a. na zmanjševanje časa za čiš-

čenje strojev, kar dosežemo z uvajanjem večje partije – serijske proizvodnje;

b. zmanjševanje časa za popravilo strojev pri preventivnem vzdrževanju;

c. splošna organizacija dela in planiranje proizvodnje.

2. Neplanirani zastoji, ki se nanašajo:

a. na odpravljanje zastojev, ki nastajajo zaradi okvare strojev,

b. na odpravljanje zastojev, ki pogojujejo izgubo časa, zaradi izboljšanja kakovosti proizvodov in materialov;

c. na odpravljanje zastojev, ki vplivajo na izgubo časa.

Zaradi slabe organizacije, t. j. pomankanja surovine, pomožnih sredstev, čakanja prevoznih sredstev itd.

O produktivnosti dela se ne govori samo v naši delovni organizaciji in v naši občini, ampak tudi v političnih in gospodarskih forumih v državi, vendar pa je pristop k temu problemu še vedno zelo neresen. Glavna naloga pri povečanju produktivnosti dela mora biti čim bolj racionalna organizacija na temeljih sodobne tehnike in tehnologije ter usposabljanje delavcev in strokovnjakov v vseh fazah družbene reprodukcije v delovnem procesu. Produktivnost se lahko poveča samo z delom in dobro organizacijo dela. Zato je potrebno, da je na svojem delovnem mestu vsak čim bolj produktiven.

S. D.

Ko še nikogar ni bilo, so nekateri delavci imeli polne roke dela.

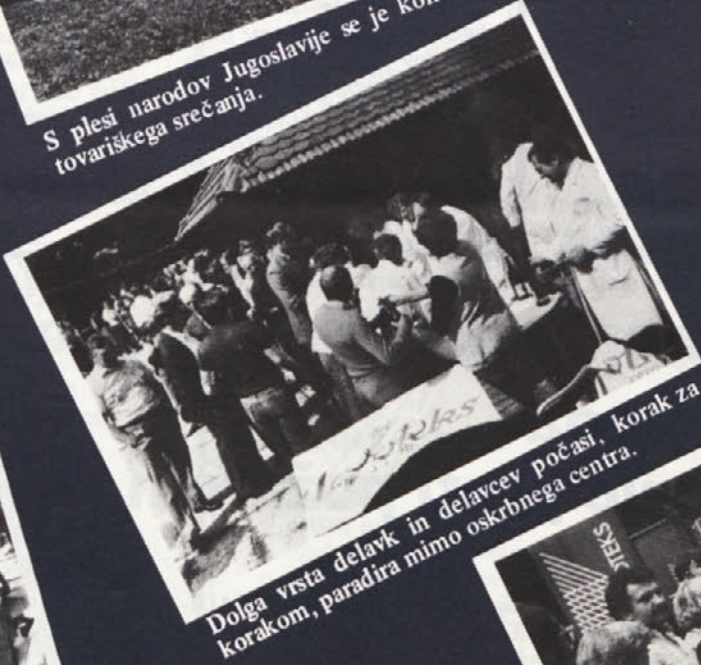
Fantje se zbirajo.

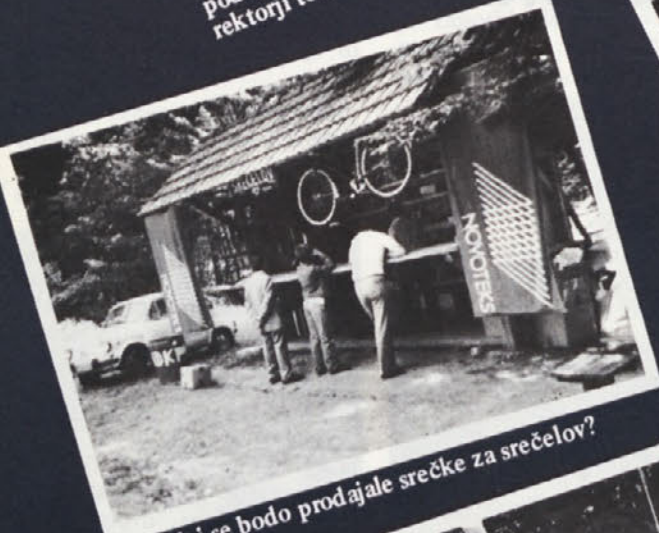
Priznanja za 10 in 20 let dela so podeljevali predsedniki DS in direktorji tozdv.

S plesi narodov Jugoslavije se je končal prvi del tovariškega srečanja.

Dolga vrsta delavk in delavcev počasi, korak za korakom, paradira mimo oskrbnega centra.

Le kdaj se bodo prodajale srečke za srečelov?

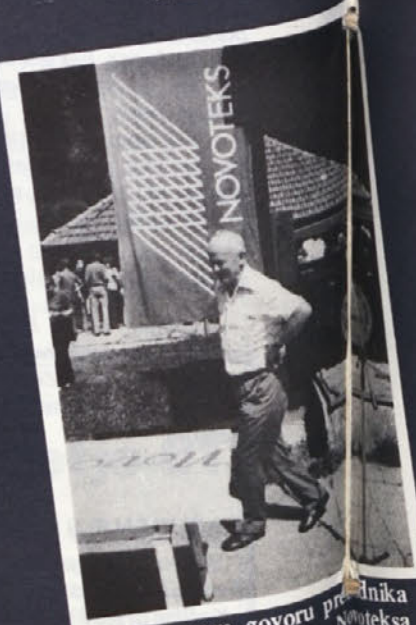
Za delavke menze ni bilo praznika.

Postrojeni ekipi pred tekmovanjem v spretnosti.

UTRINKI

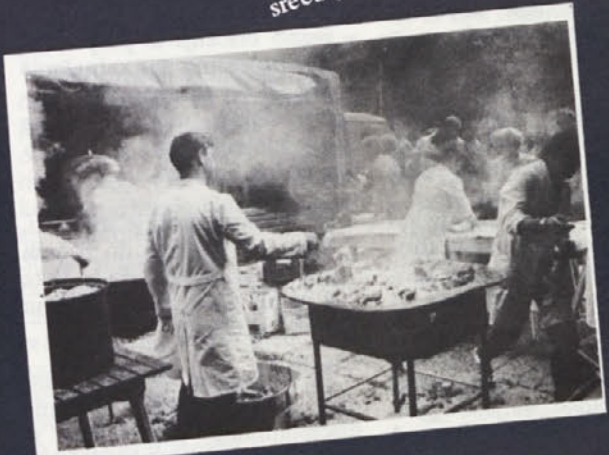
z drugega tovariškega srečanja delavcev NOVOTEKSA 29. avgusta 1981 v Dolenjskih Toplicah

Po napornem govoru predsednika društva upokojencev Novoteksa Staneta Židanika hitro pomepčila.

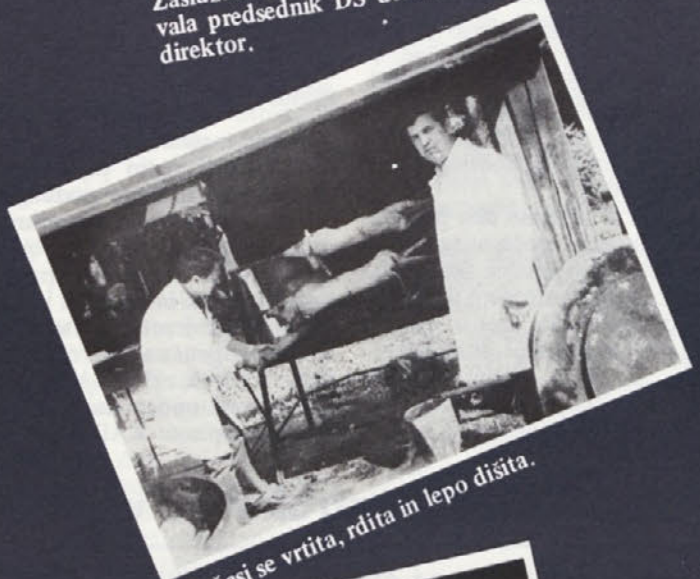
Z dolenjskimi ljudskimi plesi se je pričelo tovariško srečanje delavcev Novoteksa.

Med vonjavami in v dimu.

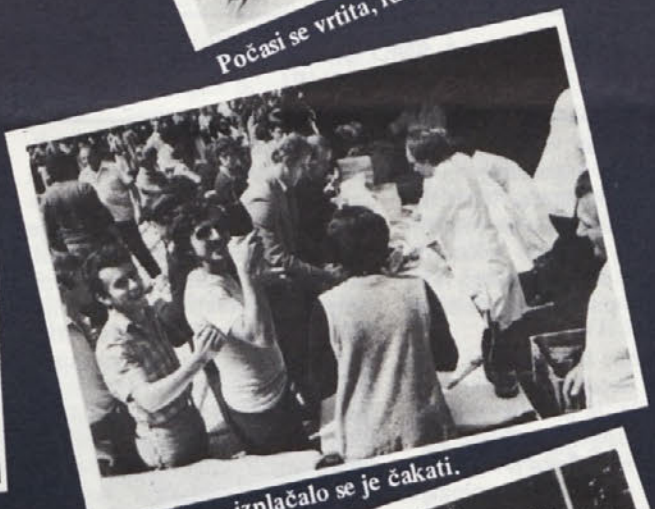
Zasluzena priznanja za trideset let dela sta podeljevala predsednik DS delovne organizacije in glavni direktor.

Počasi se vrtita, rdita in lepo dišita.

In vendar sem prišla na vrsto!

Ni slabo - izplačalo se je čakati.

Družabna igra „kdo bo prej?“ Potrebni sta bili spretnost in hitrost. Zmagala je vrsta iznajdljivejših.

V tričetrtinskem taktu naokoli.

Domov se bom pa s kolesom peljala, čeprav sem zanj plačala kar 20 dinarjev.

(Nadaljevanje z 9. strani)

po kozarčku vina in dobrem zalogaju ne pogasimo ognja, na katerem smo pekli.

Nepremišljeno ravnamo tudi pri vzgoji naših otrok, če jih ne poučimo in stalno ne opozarjamo na nevarnosti požara, če jim dovolimo, da se igrajo z ognjem. Majhen plamenček kaj hitro preraste v požar, še posebnost, če so vžigalice v rokah otrok. Pri prikritej igri otrok z vžigalicami pogosto nastane požar, pogosto je poleg velike materialne škode tudi otrokovo življenje v veliki nevarnosti.

Sicer o tem nismo hoteli pisati, to je le nekakšen uvod. V tem prispevku sem hotel opisati oba nedavna začetna požara pri nas in ukrepe, ki bi jih morali sprejeti, da do podobnega ne bi več prišlo.

Pa si oglejmo oba poučna primera, ki na srečo nista zahtevala večje materialne škode. Na nadkritej dvoriščnem prostoru pred konfekcijo, kjer so gotovi izdelki, se zadržuje dosti delavcev, saj je v bližini majhna okrepčevalnica. Zlasti se na tem prostoru zadržuje dosti delav-

Tak je bil grešni mlinček za kavo, nestrokovno predelan v ventilatorček, po požaru.

cev med malico. Prav zato smo tu namestili večjo posodo za odpadke, ogrizke in podobno. Na tem prostoru, ki je nadkrit, vtovarjamo bale blaga za transport, tu so avtomobili, papirnata embalaža in podobni lahko vnetljivi predmeti. Delavci so bili opozorjeni na nevarnost požara. Na treh zidovih so nameščene bele opozorilne table z rdečim napisom KADITI PRE-

POVEDANO. Vsa opozorila pa ne zaležejo, kadilci kljub opozorilom (ob kavici in sicer) ka-dijo.

9. avgusta okoli 14. ure se je na tem prostoru v posodi za odpadke vnelo. Požar sta opazila Herman Koprivnik in Milan Glinšek, ki sta takoj učinkovito pogasila ogenj. Vzrok požara: neugasjen cigaretni ogorek v posodi za smeti. Če ne bi požara pravočasno opazili, bi se lahko vnele bale metražnega blaga, ki so bile pripravljene za transport, embalaža pa tudi avtomobili, ki so na tem prostoru parkirani.

Istega dne po 15. uri so delavci v oplemenitilnici opazili požar v priročnem skladišču rezervnih delov. Takoj so z ročnimi gasilnimi aparati pogasili požar. Kljub takojšnji uspešni intervenciji je zgorelo tudi nekaj klinastih jermenov in delavskih oblek v vrednosti okoli 7.000 dinarjev.

Komisijsko je bilo ugotovljeno, da so imeli vzdrževalci strojev oplemenitilnice v tem prostoru majhen ventilatorček, ki so ga nestrokovno naredili iz delov mlinčka za kavo. Ta dan so ta ventilatorski spaček vključili že dopoldne, da je bil pred požarom vključen približno 4 ure in se je pri tem močno ogrel. Delavec, ki je imel opravka v priročnem skladišču, je ventilator izključil, ker je čudno brnel, in vročega odložil na polico, kjer so bile zložene delovne obleke in klinasti jermeni. Iz razgovora z delavci je komisija ugotovila, da je prav ta ventilator zanetil požar. Vroč ventilator je bil odložen na polico, pozneje pa še zametan z oblačili, ki so se vnela.

Niti pomisliti si ne upamo, kaj bi bilo, če delavci ne bi bili poučeni, kako ravnati ob požaru. Tako so se, oboroženi z znanjem, takoj, ko so opazili ogenj, brez panike lotili gašenja in ogenj pogasili. Samo pomislite – stene lesene, skladovnice blaga vsenaokoli – kako bi gorelo, če bi ogenj prerastel v požar. K sreči se to ni zgodilo, ker smo letos ponovno vse zaposlene delavce po izmenah poučili, kako ravnati ob požaru in kako uporabljamo ročne gasilne aparate.

Oba delavca, ki sta požar opazila in pogasila, je delovna organizacija pohvalila in nagradila.

Veliko škode ni bilo, daje pa misliti, kaj bi bilo, če bi tovarna zgorela.

Ker je v obeh primerih vzrok za nastanek požara človeka, si zastavljamo vprašanje, kaj storiti, da pri nas ne bi prišlo do požara zaradi malomarnosti?

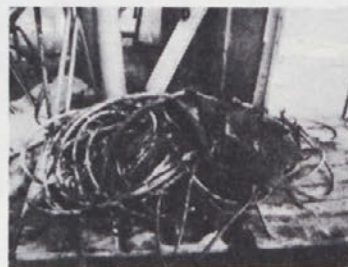
Več stvari je, naštejmo jih le nekaj:

- kadilci, če se že ne morejo vzdržati kajenja v času dela, naj hodijo kaditi le v zato določene prostore in cigaretno ogorke po kajenju skrbno ugasnejo;
- takoj je prenehati uporabljati razne grelne naprave na nezavarovanih mestih, na primer razne rešoje, kuhalnike in podobne naprave za kuhanje kave po pisarnah, garderobah in drugih prostorih;
- temeljito čiščenje onesnaženih, zamaščenih aparatov, strojev in strojnih delov;
- redno čiščenje in pospravljanje prostorov ter odnašanje odpadkov (pometačine, papir, vlakna, nitke, odpadke pri krojenju itd.) na za to določen prostor
- vse požarne poti je sprostiti, zlasti pa dostope do ročnih gasilnih aparatov, da bi le te v najhitrejšem možnem času lahko aktivirali.

In na koncu, več discipline nam ne bi škodilo. Bodimo disciplinirani, podredimo se vsem varnostnim predpisom, spoštujemo dogovore, saj so nam le v korist. Če se bomo ravnali po varnostnih protipožarnih priporočilih, je velika verjetnost, da pri nas do požara ne bo prišlo. Če pa navzlic temu pride, ravnajmo premišljeno, hladnokrvno in hitro, kot so nas poučili člani IGD Novoteks.

Menim, da bi se bilo nujno o vsem tem pogovoriti na sestankih samoupravnih organov in v sindikalnih skupinah ter na osnovi izkušenj in priporočil učinkovito ukrepati. Delavce, ki bi kljub dogovoru o varnosti še v naprej kršili sprejete sklepe, bi morali najstrožje kaznovati; kot je videti, nekaterim opozorila in priporočila res ne zaležejo.

De-Ka

Nastala škoda sicer ni velika. Zgorelo je le nekaj klinastih jermenov in delovnih oblek. Kaj pa bi lahko bilo, če požara ne bi opazili in ga ne pogasili že na začetku?

Posebna oblika strokovne vzgoje

GASILCI NOVOTEKSA SMO SE ODLOČILI ZA DVOLETNO GASILSKO TEKMOVANJE!

Ob 40-letnici vstaje narodov in narodnosti Jugoslavije in na podlagi 9. kongresa Gasilske zveze Slovenije smo se prijavi za dvoletno gasilsko tekmovanje, ki traja od že lanskega leta, zaključeno pa bo v septembru 1982.

Pomembne smernice, ki jih je sprejel 9. kongres Gasilske zveze Slovenije, je nadaljevanje delovanja gasilstva in gasilske preventive. Pomembna je ugotovitev, da je današnjemu položaju prostovoljnih gasilskih društev doprinesla samoupravna organiziranost požarnega varstva. Vse to se ne kaže le v izdatni finančni pomoči, temveč velja tudi priznanje družbe, da so gasilske organizacije del frontno organiziranih socialističnih sil, s katerimi lahko vedno in povsod računamo, da bodo priskočile občanu in družbi na pomoč v primeru požara ali drugih elementarnih nesreč.

Posebna oblika strokovne vzgoje in pospeševanje gasilske dejavnosti so tekmovanja. Stalna kontrola strokovne pripravljenosti in utrjevanje fizične kondicije sta že kar sistem, utrjevanje z vrsto rednih in očasnih tekmovanj. Program dvoletnega tekmovanja gasilskih društev je zelo obširen, saj zaje-

ma 12 disciplin s področja gasilstva in gasilske preventive. Sem spadajo: požarni načrti in požarna ogroženost, vzdrževanje orodja, opreme in nepremičnin, strokovno usposabljanje, preverjanje operativne pripravljenosti gasilskega društva, strokovna pomoč in sodelovanje v CZ, požarno preventivna dejavnost, delo s pionirji in mladino, delo z ženskim članstvom, sodelovanje v krajevni skupnosti, prebiranje Gasilskega vestnika in druge strokovne literature, prostovoljno delo, administracija in evidenca društva. Kot vidimo, je tekmovalni program res obširen, zato smo vsem članom društva naročili izvrševanja nalog s posameznih področij gasilstva. Gasilska društva so nosilci operativnega in preventivnega sodelovanja na področju požarnega varstva v krajevni skupnosti in v organizacijah združenega dela.

Poleg gašenja požarov se udeležujejo številnih reševalnih in drugih akcij. Člani opravljajo inštruktorske in predavateljske naloge z namenom, da pomagajo slehernemu občanu pri samozaščiti pred požari. Tako prispevajo k obrambnim in družbenosamozaščitnim nalogam. STANKO

Obdobje uvajanja

V novem šolskem letu 1981–1982 smo vključili v vrtec 33 novincev. Vsi zelo dobro poznamo prednosti in koristi za otrokov vsesplošen razvoj, če je vključen v vrtec. Poznamo pa tudi težave, s katerimi se srečujejo otroci, starši in vzgojitelji ob vključitvi v novo okolje. Ni enostavno za otroke, da se nenadoma loči od staršev; to pomeni, da mora oditi iz domačega zavetja v drugo okolje.

Sam prehod in njegove posledice so odvisne od starosti otroka, od pripravljenosti staršev, otroka in vzgojno varstvene organizacije (VVO). Danes veliko razmišljajo o idealni starosti za vključitev otroka v vrtec. Strokovnjaki menijo, da je to razvojno obdobje treh let. Toda zaradi zaposlitve staršev gre že veliko število otrok pred 3 letom v vrtec, jasli, družinska varstva ali druge oblike varstva izven družine. Prav zato je težko govoriti o idealni starosti za vključitev otroka v vrtec.

Strokovnjaki menijo, da bi bilo idealno, če bi bil otrok lahko do 18. meseca v varstvu v domačini družini. Znano je namreč, da otroka v tem razvojnem obdobju zelo prizadeva sprememba okolja. Njegovi adaptacijski mehanizmi so že v razvoju. Za adaptacijo pa je potreben čas učenja – prilaganja. Otrok se mora za novo okolje prilagoditi duševno, so-

cialno in fiziološko. To povzroča v njegovem organizmu posebno utrujenost. Še več, lahko povzroči izčrpanost organizma. Tako postane otrok dovzeten, kot še nikoli poprej, za razne bolezni. Le-te se najbolj odražajo na področju dihalnega in prebavnega trakta. Po tretjem letu pa že lažje prenaša razne spremembe. Otrok bolje razume razne oblike komunikacije, se že zna relativno dobro samostojno gibati med novimi in starimi izkušnjami.

Vendar pa se otroci glede na adaptiranje na novo okolje, še posebno na življenje v vrtcu, zelo razlikujejo. Velja:

- nekateri se hitro, lahko prilagodijo,
- nekateri se težje prilagajajo in reagirajo z boleznijo,
- nekateri otroci pa življenja v kolektivu ne prenesejo; temu se zoperstavljajo z nenehnimi obolenji.

Ob vsem tem si lahko zastavimo tole vprašanje:

Kako pomagati otroku, da se s čim manjšimi težavami iz domačega okolja vključi v vrtec.

Vzgojno varstvena organizacija uresničuje naloge ob vključitvi otroka na tale način:

1. Sodeluje s starši pred vstopom v vrtec

Na prvih informativnih sestankih za starše novincev vzgojitelj seznanja starše z delom

v vrtcu, opozarja jih na možne težave ob vstopu otroka v vrtec in jim svetuje, kako ravnati. Omogoča staršem, da pripeljejo otroka v vrtec na ogled, seznanjajo jih s prednostmi postopnega vključevanja otroka v vrtec (prve dni naj ostanejo otroci v skupini le nekaj ur – 1, 2, 3 ure). Starši naj prihajajo po otroke točno ob dogovorjenem času.

2. VVO upošteva pri razporeditvi otroka v oddelek starost otroka, pri tem si prizadeva, da bi bila razporeditev čim bolj ustrezna, čim manj po nadaljnjem prerazporejanju otroka in s tem menjavanju vrstnikov, vzgojiteljev in prostorov. VVO zagotavlja čim bolj individualizirano ravnanje z otroki in čim bolj prijetno, toplo in ljubeznivo vzdušje.

3. V septembru se izvaja vzgojni program v delovnih obdobjih, kjer je omogočena čim lažja vključitev otroka v vrtec in postopna prilagoditev na novo okolje.

V tem času je vse delo v oddelkih podrejeno naslednjim trem smotrom:

a) pomagati otrokom, da se čim lažje vključijo v življenje v oddelku. Otroku je s strani staršev in vzgojiteljice potreben dodaten „tesen dotik“. Telesni dotik kot izraz ljubkovanja otroku direktno povečuje občutek varnosti.

Zelo je pomembna strpnost staršev in vzgojiteljice. Če otrok adaptacijsko fazo manifestira z obrambnimi mehanizmi (blatenjem, močenjem, odklanjanjem

hrane), bodimo do otroka tolerantni. Ne obravnavajmo simptoma, temveč otroka.

Otroku dovolimo, da v prvih dneh prinaša s seboj ljubkavalno igračo. Posebno pozornost posvetimo individualnim posebnostim.

b) čim bolj moramo spoznavati posamezne otroke in vse skupaj, to pa zato da bo vzgojni program, ki ga bomo uresničevali naprej, upošteval razvitost in posebnosti otrok.

c) Posvetiti veliko skrb utrjevanju zdravja otroka (čimveč bivanja na svežem zraku) in sodelovanje s starši, ti naj v tem času zvedo osnovne informacije o dnevnem redu, vzgojnem režimu, vzgojnem programu itd.

Iz tega lahko ugotovimo, da je adaptivno obdobje otroka pomemben čas in dolžni smo otroku posvetiti vso pozornost – vzgojitelji in starši. Če zane-marimo otroka v tem času, je lahko zanj usodno, posledice pa je težje odpravljati. V veliko korist otrokom, staršem in vzgojiteljem pa bi bila strokovna pomoč še drugih strokovnjakov:

zdravnika, psihologa, socialnega delavca, pedagoga, ki pa jih VVO nima. Ker pa so ti strokovnjaki v drugih institucijah, bi bilo prav, da bi hitreje in učinkoviteje razvijali strokovno sodelovanje z VVO, ker bomo le tako uspešno uresničevali širše družbene cilje na področju celovite vzgoje in varstva otrok.

TILKA BOŽIČ

Zakaj otrok ustvarja?

Otroci radi rišejo, ker je to zanje le ena izmed iger. V likovno ustvarjanje pa jih sili tudi potreba po izražanju čustev. Predšolski otrok je zelo občutljiv, zato sprejema okolico z močnimi čustvi. Ko se ta nako-pičijo, občuti potrebo po izpovedi. Znano je, da se otrok te starosti, od 2–7 let, najlažje izraža na likovnem področju, teže pa bi to dosegel z besedo, glasbo ali plesom. Otroku moramo omogočiti, da se ob risanju, slikanju in kiparjenju izpove, kajti v nasprotnem primeru lahko pride do notranjih motenj.

Kako otrok ustvarja?

Predšolski otrok ustvarja spontano. Pri svojem delu ne čuti nobenih ovir, ki jih kasneje ustvarjajo izkušnje. Otroška likovna dela nastajajo hitro, brez zadreg in oklevanja. Otroka zanima zaposlitev in ne misli na končni rezultat.

Otrok ne zna v bistvu ničesar, je pa notranje bogat in bližji ustvarjanju kot odrasli, ki več vedo, pa so notranje manj bogati in občutljivi. Čim starejši postajajo otroci, več je v njihovih likovnih delih znanja in manj izpovedi.

Otroci rišejo le to, kar o predmetih vedo. Nikoli ne upo-

rabljajo vidnega vtisa predmeta, kot ga vidimo odrasli ali kot ga posname fotografska kamera. Perspektivni prizori so za otroka nerazumljivi. O svetu še malo vedo. Njihova logika se razlikuje od logike odraslih. Otrokov svet domišljije je zanj resničen. Z domišljijo dopolnjuje svoje stvaritve, ki se zde odraslim skope, iznakažene ali celo grde. Otrok te „grdosti“ svojih likovnih del ne čuti, zanj so lepa. Otrok ne smemo nikoli grajati zato, ker njihova risba ni „podobna“ predmetu, še manj pa mu smemo kazati, kako se nariše to in ono.

Kako se razvija starostna risba?

Vzporedno z otrokovim duševnim in telesnim razvojem se oblikujejo tudi njegova spoznanja in se razvija ustvarjalna sposobnost. V tem razvoju zasledimo šest obdobji ali faz, ki se nanašajo na risanje človeka. Starost otroka pri posameznih fazah bolj ali manj niha, zaporedje faz pa se ne more spremenjati. Razvoj otroške risbe je mnogokrat odvisen od naderjenosti in sposobnosti otrok, od materialnih možnosti, razmer doma, od vodstva in razumevanja odraslih.

kasneje opazi, da pušča sled na papirju. Čečka lahko s katerokoli roko, včasih tudi z obema hkrati.

Čačke, imenovane čire-čare, ne pomenijo ničesar določenega, razen življenjskega ritma. Nesmiselno in celo škodljivo je torej spraševati otroka te starosti: „Kaj si pa to narisal“, saj bi s tem prehiteli njegov razvoj. Sprva imajo čire-čare krožne oblike, podobne so spiralam, klobčičem, elipsam. Te oblike pomenijo lebdenje, občutek za razsežnost lastnega telesa v prostoru.

Pojavljajo se vodoravnice in navpičnice, ki razkazujejo otrokov občutek za stabilnost in ravnotežje.

Opazamo še lomljeno črto cikcak.

Ta izhaja iz ponavljajočega se delovanja delov človeškega telesa: srčni utrip, dihanje, hoja. Ponazarja torej ritem.

To so tri temeljna doživetja v otroški risbi te dobe. Proti koncu te faze pa dobijo čačke določnejši pomen. Štirioglasta oblika lahko pomeni hišo, vlak, krožna oblika sonce, cvetlico, žogo itd. Vodoravnice in navpičnice sestavlja v križne oblike in jih vnaša v krožnice. To je že napredek, ni pa še pravi glavonožec. Ti pojavi pa vendarle nakazujejo prehod od čečkanja k predmetnemu upodabljanju.

Druga faza
„Doba glavonožci“
(od 3 – 4 let)

V krožno, eliptično ali štirioglasto obliko vstavi otrok oči, nos in usta ter doda še roke in noge. Tako nastane pravi glavonožec. Glavonožec ni bitje, ki bi mu udje rasli iz glave, ker je

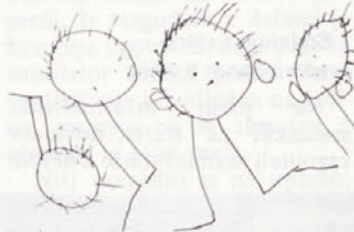

Doba glavonožcev
starost 3 – 4 let
Šintler Natalija
motiv: mama
tehnika: tiskanje s prsti

krožna oblika znak za vse telo. Navadno otrok nariše roke in noge zunaj krožnice, nekateri otroci pa jih razvrstijo znotraj, kar še pozneje kaže na to, da gre za celo človeško figuro. Sprva lebdi glavonožec v zraku, kasneje pa ga otrok postavi na trdna tla, za kar mu zadostuje spodnji rob lista ali vodoravnice.

Tretja faza –
doba atributov
(okrog 4 leta)

Otrokove zahteve se povečajo. Prejšnji obliki doda še vrat in trup eliptične oblike ali štiri-

Doba atributov
starost 4 leta
Blagojević Beno
Lusavec Katarina
motiv: mamica, oče
tehnika: risanje s flomastri

oglate oblike. Na rokah se pojavijo prsti, katero število ni važno. V usta naniza celo ograjo zob, po trupu pa razvršča gumbe, s katerimi včasih nadaljuje še kar naprej po „zraku“. Temu pojavu pravimo „avtomatizem“. Glavo opremi z ušesi, neredno celo v večjem številu, z nekaj črtami pa naznači tudi pričeško. Kljub temu, da otrok v tej dobi rad riše drobnjarije, pa ni vsaka figura opremljena z vsemi naštetimi dodatki: včasih nekatere kar izpusti.

Četrta faza –
„razlikovanje spola“

(okrog 5 leta)

Otrok spozna, da so ljudje po spolu različno oblečeni. Uspe mu že narisati očeta, mater. Pri

Razlikovanje spola
starost 5 let
Glinšek Damjan
Tasič Robi
motiv: družina
tehnika: risanje s flomastri

opazovanju spozna, da so pričeške, ki jih je do sedaj risal vsem enako, različne.

Riše brke, brade, različna pokrivala in obleke. Pomaga si tudi z dodatki, moškim da v usta pipo, ženskam pa v roke metlo, kuhalnico ipd. Večkrat nariše otrok najprej „golega“ človeka, ki ga nato obleče. Prejšnje risbe nikoli ne briše. Tako vidimo skozi obleko trup, roke in noge. „Prozornost“ risbe je v tej dobi zelo pogosta in se vleče lahko do desetega leta. Tudi pri risanju hiš opazimo isti pojav in ga imenujemo rentgenska ali transparentna risba.

Peta faza – „Pojav profila in živali“

(od 5 – 6 let)

Risba človeške figure ostane v shemi ista, kot je bila, le glavo obrne v profil. Kasneje obrne v profil še roke in noge in končno celo figuro.

Otrok se začne zanimati tudi za živali, ki jih postavlja v profil, glavo pa v „en face“.

(Nadaljevanje na 15. strani)

Doba čečkanja
starost 2 – 3 let
Arabadžić Nataša
motiv: mama
tehnika: risanje z voščenkami

1. Prva faza –
„Doba čečkanja“
(približno od 2–3 let)

Nekateri otroci začno čečkati že prej. V začetku sled barve na podlagi sploh ni pomembna. Otrok oponaša kretnje odraslih in se veseli lastnih gibov. Šele

(Nadaljevanje s 14. strani)

Živali riše na videz okorneje kot človeške figure. Živalskim glavam riše človeške izraze, pravimo, da jih pooseblja ali personificira. Med seboj so si živali

Pojav profila
starost 5 – 6 let
Gorenc Andrej
motiv: povodni mož
tehnik: risanje z barvniki

podobne. Število nog še vedno ni pravo. Več nog imajo, lahko ne le štirinožci, ampak tudi petelin, kokoš itd. Šele proti

Bogata nahajališča premoga

Na območju Belega polja pri Mostarju so odkrili bogata ležišča rjavega kakovostnega premoga. Po raziskavah sodeč ga je na tem območju 90 milijonov ton, menijo pa, da ga je še več. Priprave za izkop so že v teku. Računajo, da bo novi rudnik pričel z delom najkasneje do konca leta 1985.

koncu tega obdobja se število nog pri živalih ujema z resničnostjo.

Šesta faza – „gibanje“ (okrog 6 let)

Otrok skuša spraviti svoje figure v gibanje. To stori tako, da jih ponavlja, toda pri tem pazi, da jih ne prekriva. To je tako zvani „filmski“ način, ker si figure sledijo podobno kot sličice na filmu. Gibanje ponazarja otrok tudi tako, da nariše dvignjene roke in noge, kasneje nagne tudi telo samo.

Možno je tudi, da nakaže gibanje s ponavljanjem roke in noge. Vozilom nariše množico koles in s tem pove, da „vozi-jo“.

Gibanje
starost 5 – 6 let
Rifelj Tamara
motiv: povodni mož
tehnik: risanje z barvniki

V naštetih fazah smo zasledovali razvoj otroške risbe z opisom na človeško figuro. Otrok pa riše tudi druge stvari, ki ga obkrožajo.

TILKA BOŽIČ

tudi na število kadilcev. Največja tragedija je, da se tej sodobni nasladi vedno bolj prepuščajo šoloobvezni mladostniki in ženske.

Delovanje posameznih sestavin cigaretne dima na organizmu prej ali slej lahko povzroči ali pospeši številna obolenja: motnje vida, glavobol, vrtoglavica, pogosta in ponavljajoča se obolenja dihal z kasnejšim razvojem kroničnega bronhitisa, pljučnega emfizema ali celo pljučnega raka pa vse do številnih obolenj srca in ožilja ter prebavil. Smrtnost je pri kadilcih 1 – 2 krat večja. Vsak osmi hud kadilec cigaret, ki vsak dan pokadi 10 cigaret in 20 – 40 let inhalira cigaretni dim umre za pljučnim rakom.

Silno pomembno spoznanje, ki pa ga številne nosečnice nočejo dojeti, je dejstvo, da nikotin okvarja organizem že pred rojstvom. Tudi otrokova porodna teža je pri materah kadilkah manjša.

Na temelju dosedaj opravljenih preiskav ni mogoče dokazati, da bi nekadilci zaradi „pasivnega kajenja“ obolevali tudi za posledicami tobakovega dima.

Prav gotovo se mnogi nekadilci zaradi izpostavljanja tobakovemu dimu čutijo ovirane v svojem udobju (glavobol, ščemenje v očeh, slabost...). Prisiljenost h sokajenju škoduje predvsem posameznim bolnikom, med katerimi so predvsem astmatiki in srčni bolniki.

Zaradi številnih učinkov tobakovega dima nedvomno kajenje med delovnim časom zmanjšuje delovno storilnost kadilca in zaradi hromitve kadilčevih čutil povečuje nevarnost za poškodbe na delovnem mestu.

Vsaj v tednu boja proti kajenju se skušajmo vprašati, koliko smo tolerantni v svoji organizaciji na sestankih, šolah, zdravstvenih domovih in drugod do kajenja do te najbolj razširjene zasvojenosti modernega sveta, ki uživalcem neizprosno kviri zdravje, nekadilcem pa greni udobje? Kako je s kajenjem na delovnem mestu, v prostorih družbene prehrane, pisarnah in raznih sestankih? Kaj smo v tej smeri ukrenili za svoje zdravje med delovnim časom?

Strastnim kadilcem želimo z nekaj nasveti nakazati možnost, da zmanjšajo nevarnosti kajenja za svoje zdravje:

- zberite si cigarete z malo nikotina in čimmanj katrana. Razlika med posameznimi vrstami cigaret je lahko več kot dvakratna.
- Ne pokadite nobene cigarete do konca. Pokadite vsako cigareto samo do polovice, pa boste vdihnili le 400 odst. katrana in nikotina. Čim prej

vzamete cigareto iz ust, tem manjša je doza vdihanih škodljivih snovi.

– Inhalirajte čimmanj. Ne vdihavajte globoko, temveč vdihnite le površno, ali pa samo puhajte. Stopnja umrljivosti se pri kadilcih veča s stopnjo vdihavanja.

– Pokadite iz dneva v dan manj cigaret. Mogoče boste lahko zdržali brez cigaret vsaj do zajtrka, ali pa vam bo uspelo zdržati brez cigarete na poti na delo. Najboljši kompromis med kaditi in ne kaditi je zamenjava cigarete s cigaro ali pipo.

Edina resnična možnost, da se kadilec izogne vsem za njegovo zdravje uničujočim učinkom tobačnega dima, je popolna opustitev kajenja. Pred številne kadilce se gotovo kdaj pa kdaj postavi vprašanje: opustiti kajenje! Toda kako? :

– Če hočete opustiti kajenje, morate biti trdno prepričani, da prenehate kaditi čez noč. Postopno opuščanje kajenja zahteva veliko več volje in vztrajnosti.

– Čimbolj se morate seznaniti in čim pogosteje razmišljati o posledicah kajenja. Zlasti žene bi morale pomisliti, da lepote okvare obraza od nikotina ni mogoče odpraviti z nikakršnimi kozmetičnimi pripomočki. Kar 65 odst. kadilk kaže predčasne pojave starosti. Moškim zaradi dolgoletnega kajenja ugaša potenca.

– Izbrati je potrebno najprimernejši termin za opustitev. Po izkušnjah so najprimernejši dopust, čas med nosečnostjo, zadnja cigareta na Silvestrovo, družinski praznik ali dan pomembne obletnice.

Teh nekaj nasvetov naj opogumi od tobaka zasvojene in še nezasvojene kadilce, da prično razmišljati, kateri dan bi prekiniteli dolgoletno nikotinomijo. Želimo, da bi bil ta trenutek čimprej in ne šele takrat, ko je s kajenjem povzročena rakasta tvorba že pričela nezadržno napredovati ali pa je od kroničnega bronhitisa izčrpano srce pričelo popuščati.

V prizadevanjih za napredek zdravstvene kulture med občani se Rdeči križ Slovenije prizadeva, da bi kajenje, to razvado modernega časa, osvetlil z zdravstvenega vidika in opozoril na nevarnosti kajenja na človekovo zdravje.

Ob vedno večji industrializaciji in drugih vzrokih onesnaževanja okolja je prav kajenje še eden od dodatnih vzrokov za obolenje na dihalih. Statistični podatki zadnjega desetletja kažejo na grozovito naraščanje prodaje cigaret in s tem

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Sodelujte v glasilu svoje delovne organizacije!

Ob dvajsetletnici dela

Med redkimi jubilanti, ki praznujejo dvajset let dela v združenem delu, je tudi vodja krojilnice v TO Konfekcija I, tovariš Martin Pust. Večino te dobe je delal v DO NOVOTEKS, od tega deset let v Konfekciji. Novoteks mu je drugi dom. Pozna vsakogar in vse koticke naše tovarne, svoje delo pa pozna do podrobnosti. Seveda se tudi v krojilnici zatakne pri delu. Temu so krivi spodrsaljaji, ki jih napravi človek – delavec. V takih primerih pa je naš jubilar tudi malo zaletav. Ko se nabere več problemov skupaj, jih s slabo voljo rešuje. No, pa se kmalu zopet nasmeji in občutek dobiš kot da mu je vseeno. To pa ni res, samo tak videz daje. Globoko v sebi pa še dolgo rešuje strokovne probleme in razčlenjuje svoj odnos do sodelavcev. Kadar ga srečaš v obratu, samo zamahne z roko, kot češ, bo že šlo, saj bo kmalu minilo. Pa ni tako neobčutljiv do problemov, ki nastajajo v proizvodnji. Ni mu vseeno, če delo ne gre dobro od rok, če dokumentacija, od katere je zelo odvisen, ni v redu narejena. Nadvse si želi, da bi naši DO šlo poslovanje dobro. Zaveda se, da je od tega odvisno tudi življenje v njegovi družini, saj je tudi njegova žena zaposlena v Novoteksu. Zato se na svojem delavnem mestu potrudi in razjezi ga, ko vidi, da nekateri ne

opravljajo v redu svojega dela in v teh trenutkih postane trmoglav in črnogled.

Ker dvajset let dela tudi pusti sledove, si nadvse želi, da bi se v našem obratu izboljšali pogoji dela, tu predvsem misli na klimatske pogoje in da bi stroje, ki so že zastareli, zamenjali z novimi.

Vsem našim jubilarom čestitamo ob prazniku in jim želimo, da bi še dolgo in uspešno delali med nami.

MARIJA LUKŠIČ

Popravek

V prejšnji številki smo na 12 in 13 strani objavili prispevek pod naslovom: AVGUST – MESEC NOVOTEKSA. Žal je pri prepisovanju rokopisa v naši delovni organizaciji prišlo do neljube pomote. Pri podnaslovu TOZD KONFEKCIJA VINICA so bila napisana imena jubilarov iz TOZD Trebnja. Jubilarji iz konfekcije Vinica pa so bili žal izpuščeni. Opravičujemo se vsem delavkam in delavcem konfekcije Vinica, prav posebno pa še jubilarom tega TOZD.

Danes popravljamo to neprijetno in neljubo pomoto in objavljamo imena jubilarov ki so bila v prejšnji številki izpuščena.

Letos so prejeli priznanja in jubilejne nagrade delavke in delavci:

TOZD KONFEKCIJA VINICA

– za 10 letnico dela:

Jože Adlešič, Ana Flajnik, Marija Gajič, Ivan Jauševac, Marija Kobe, Katarina Lamut, Barbara Moravec, Ana Matkovič, Marica Pavlakovič, Ana Plut, Ana Radovič, Pavla Radojčić, Angela Špelič in Mira Zupan.

Uredniški odbor glasila

HVALA ZA ŽIVLJENJE
TEBI, KI SI DAL
KRI IZ ŽIL
DEL SEBE SAMEGA.

V drugem trimesečju so darovali kri

PREDILNICA NOVO MESTO

Jenko Ljubomir 10 x, Pate Anton 21 x, Pate Jožefa 27 x, Rajak Mile 24 x, Lindič Angela 7 x, Klemenčič Marjeta 16 x, Kupljenik Pavla 35 x, Hribar Vinko 17 x, Tomšič Cvetka 22 x, Pureber Bojan 21 x, Ferbežar Jože 15 x, Zupančič Emilija 10 x, Šenica Vida 24 x.

PREDILNICA METLIKA

Kerč Marjan 12 x.

PRIPRAVA

Kaferle Marija 9 x, Plantan Martin 37 x, Planin Milena 9 x, Fabjan Marija 7 x, Gorenc Tončka 4 x, Džananović Fatima 3 x, Župevec Anica 42 x, Terlep Brane 6 x, Dvornik Marija 9 x, Barbič Karolina 20 x, Sluga Franc 17 x, Šuštar Gabrijela 15 x, Udovc Marija 4 x, Novak Ludva 12 x, Mesojedec Ljubmila 16 x, Žitnik Milena 19 x, Zadkovič Milivoj 21 x, Bohte Marija 7 x, Povše Marjan 2 x, Stanič Stanko 14 x, Hrstar Jože 20 x, Cesar Ana 24 x, Kulovec Štefka 16 x, Dulc Alenka 7 x, Merdanović Milorad 16 x, Poglajen Avgust 14 x, Hrovat Jože 6 x, Kristan Alojz 30 x in Černič Ivanka 4 x.

TKALNICA

Pangre Pavla 13 x, Gril Mihael 17 x, Hočevnar Rozalija 10 x, Turk Tilka 10 x, Božič Franc 7 x, Samec Alojz 9 x, Žučak Drago 8 x, Bajec Mirko 12 x, Nedelko Draga 10 x, Damjanović Justi 19 x, Korče Marija 15 x, Redek Rudi 19 x, Kosec Jože 4 x.

OPLEMENITILNICA

Špringer Ana 20 x, Kozjan Martin 32 x, Fideršek Majda 12 x, Gerzetić Milan 20 x, Žagar Metod 8 x, Zajc Anton 1 x, Vidmar Martina 9 x, Rukše Antonija 30 x, Farkelj Marija 1 x, Vovk Jožica 13 x, Murn Jožefa 18 x, Jakše Jožefa 16 x, Potočar Anica 12 x, Klanščak Ljubo 7 x, Avbar Brane 35 x, Kotnik Zdenka 15 x, Balazič Marta 2 x, Boltez Jože 2 x, Kranjc Marija 8 x, Avguštin Ljuba 27 x, Kajtazović Draga 42 x.

KONFEKCIJA NOVO MESTO

Vidrih Majda 14 x, Vovko Dušanka 6 x, Fink Greta 12 x, Žmavc Simona 16 x, Rolih Slavka 1 x, Mohar Mirko 13 x, Golobić Marija 9 x, Mitag Jože 17 x, Smrekar Jože 37 x, Murgelj Franc 23 x, Mišmaš Jože 34 x, Glinšek Jožica 8 x, Božič Dušanka 3 x, Blatnik Angela 4 x, Močnik Milan 20 x, Radež Martin 14 x, Rozman Jože 19 x, Avguštin Ljuba 27 x, Kranjc Marija 8 x, Boltez Jože 2 x, Blažič Marta 2 x.

INVESTICIJSKO VZDRŽEVALNI SEKTOR

Može Martin 24 x in Dravinc Slavko 22 x.

DELAVSKA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Terzin Miroslava 2 x, Filip Tine 17 x, Kinčič Jože 23 x, Koprivnik Bruno 6 x, Kramar Anton 12 x, Šefman Lado 14 x, Anžlovar Stanko 18 x, Bojanič Branka 9 x, Hrstar Danica 17 x, Jerič Miha 5 x, Kastelic Valerija 2 x, Štravs Jožica 4 x in Kovačič Danilo 70 x.

Milena

Podprimo prizadevanja za večji dohodek!

„Kongres samoupravljalcev mora podpreti predvsem zahtevo, naj posamezne politične manifestacije in podobne akcije, na katerih je vse preveč ponavljanja istega, zamenjajo konkretne akcije in prizadevanja, iz katerih se bo rodilo več resničnega samoupravljanja, večje družbeno bogastvo, več dohodka, kajti sedanja nasprotja bomo težko obvladovali samo z nenehno delitvijo nespremenjenega obsega družbenega proizvoda ali znotraj nekakšnih formalnih samoupravnih rešitev...”

FRANC ŠETINC – v razpravi na regijskem posvetu v Krškem

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

Dopisujte v vaše in naše glasilo!

Pomen kvalitete konfekcijskih proizvodov

Lep za oko, funkcionalen, poceni, pristopen in pa kvalitetno izdelan konfekcijski izdelek bo v vsakem okolju našel pot do potrošnika. Ta, zadnja vrlina oblačilnega izdelka ima še posebno velik pomen na uspešnost v prodaji.

Naš trg je dandanes kar lepo zapolnjen s konfekcijskimi proizvodi. To dejstvo je našega potrošnika naučilo da dobro oceni, kaj je kvaliteten izdelek in kaj ne. Ali bodo vzdržali šivi? Ali bo držal plise? Še več podobnih vprašanj bi si lahko zastavili. Ko konfekcijski proizvod dokaže vse vrline, potem

dobita potrošnik in prodajalec zaupanje v proizvajalca. Ko pa nastane tako medsebojno zaupanje, potem se ob vseh ostalih ugodnih okoliščinah ni treba bati za prodajo in lansiranje končnih izdelkov.

Posebno močan vtis na trgovca in potrošnika naredi čist (z notranje in zunanje strani) in lepo zlikan izdelek. Mi vsi prav dobro vemo, da za oko lep izdelek, za kar pa mora biti kvaliteten narejen, ne bo odvrnil potrošnika od nakupa. Nasprotno. Nedko, ki je bil letos zadovoljen z Novoteksovim izdelkom, bo naslednje leto prav

tako poiskal naše ime v prodajalni. Na žalost pa bo slab izdelek potrošnika odvrnil od imena naše firme. Najtežje je pri trgovcu poslušati kritike na račun kvalitete. Včasih opravičila naletijo na razumevanja, včasih pa je odgovor negativen. Slaba kvaliteta določenega oblačilnega predmeta pripelje do tega, da trgovec pač ne naroča več tovrstnih proizvodov v naši hiši.

Najčeseje naletijo na kritiko zgornja oblačila in pa krila. Naša zgornja oblačila pri potrošniku skoraj nimajo dobrega glasu. Pri vsem tem lahko rečemo, da so kupci zgolj slučajni. Pri vsem tem pa je kriva največkrat, poleg slabega kroja, tudi nekaliteta izdelava. Pri tem se napaka ne pokaže takoj, ampak šele potem, ko izdelek oblečemo.

Po vsem tem bi se lahko vprašali, kaj je pravzaprav

kvalitetni izdelek? Mislim, da je najvažnejše, da izdelek lepo izgleda, se pravi, a da je pedantno izdelan. Da so vse okrasne etikete okusno prišite, da so vsi šivi čisti, da je lepo zložen na obešalniku, skratka, dajati mora estetski videz.

Ali je pri nas vedno tako? Ne. Tudi mi se ukvarjamo z različnimi problemi glede kvalitete. Dostikrat se mora izdelek vračati v popravilo, bodisi zaradi likanja slabo izpolnjenih obesnih etiket ali česa podobnega. Najtežje pa je takrat, ko napake ne moreš več odpraviti in si prisiljen nanj prilepiti kvaliteten popust, ki je že pri 10% napaki 30%.

Smo morda s tem dobili odgovor na eno zelo pogostih vprašanj: „Kam je odšel denar?“ Odšel je le delček, toda iz malega raste veliko.

MARJAN ERNE

Pojasnilo

V avgustovski številki (št. 8) Novoteksovega časopisa je bilo objavljeno nekaj aforizmov (po slovarju tujk je aforizem resnica, izražena v zgoščeni obliki), ki so dvignili precej prahu v delovni organizaciji, kot kaže pa tudi izven nje. Ker pa so me nekateri sodelavci naprosili, naj podrobneje pojasnim, kaj sem imel z objavljenimi aforizmi v mislih, z namenom, da ne bi prihajalo do neustreznih razlag, pojasnjujem.

Moj splošni namen je bil z objavo aforizmov – dovtipov dopustniško šaljivo popostriti navadno preveč suhoparno in kdaj pa kdaj tudi dolgočasno vsebino časopisa. Namen je bil torej dober, če je bil dosežen, pa naj presodijo bralci.

Posamezni sporni aforizmi so imeli naslednji pomen:

Komunizem v kampu: Herr Schultze, ki se v kampu pripelje z mercedesom 600, mora pred prostorom, na katerega gre tudi cesar peš, prav tako čakati, kot naš kranjski Janez, ki se je v kampu pripeljal s fičkom. Zaključek: če drugje ne, sta vsaj tu povsem enaka. Kritična ost je bila uperjena na slabo opremljenost naših kampov s sanitarijami, nikakor pa ne na blatenje komunizma (kot družbene ureditve, za katero se vsi zavzemamo), kar bi mi sedaj nekateri posamezniki „dobrohotno“ radi podtaknili.

Združitev s Poljaki: Puščica je letela na znane poljske težave (velika kupna moč, malo potrošnih dobrin) v

primerjavi z našimi domačimi težavami (izvoz mesa v EGS, padanje realnih osebnih dohodkov). Težave poljske kot tudi naše družbe so znane (ničkolikokrat publicirane), torej z aforizmom nisem povedal nič novega, bogoskrunskega.

Taksa za pristop k morju: Kritika je bila usmerjena na slabo premišljen in nedodelan ukrep ZIS – uvedbo takse za prehod preko meje, ki je bil kot tak ocenjen v širši javnosti pa tudi uradno. Drugi aforizmi menda niso bili sporni.

V tem pojasnilu ne bi rad načeljal polemike o tem, naj se pri nas sme in česa se ne sme objavljati. Rad bi rekel samo tole: tisti tovariši, ki so brali med vrsticami in ob tem grešno mislili, so tudi sami grešniki. Ali drugače povedano (kot pravi Žarko Petan): „Dovoljeno je misliti; prepovedano je misliti narobe!“

Vsem, ki so me ob objavi aforizmov pokarali, priporočam nekoliko manj prenapetosti in za kanček več strpnosti. Dokler se bomo namreč pripravljali šaliti na svoj račun, bo vse v redu, hubo bo, ko tega ne bomo več sposobni delati. Prav pa bi bilo, ko bi se nad samim seboj malo zamislili tudi tisti, katerim se še dandanes toži po dobrih starih cenzurnih centrih stalinističnega tipa.

To pojasnilo izraža moje stališče do te zadeve in ne stališča izdajateljskega sveta ali urednika.

AVTOR AFORIZMOV
(podatki pri uredniku)

Tekstilna proizvodna delavska tekmovanja

V času, ko se vsa naša družbena skupnost prizadeva za stabilizacijo našega gospodarstva, pa tudi za hitrejšo konkurenčno vključevanje v mednarodno delitev dela, je nujno potrebno več in bolje delati ter povečati produktivnost dela, ki ima v zadnjem času neugodne težnje v naši družbi, delno pa velja to tudi za našo delovno organizacijo.

V skladu z naporji naše družbe in s pozitivnimi izkušnjami proizvodnih delovnih tekmovanj po panogah pri nas in v svetu je konec leta 1979 Predsedstvo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije izoblikovalo stališče, da se zaradi nekaterih znanih negativnosti ukinjajo panožna republiška in zvezna športna tekmovanja. Tekstilci smo ta srečanja organizirali pod naslovom „tekstiljada“. Hkrati so bila dana priporočila zveznim in republiškim odborom sindikatov, pa spodbudijo organiziranje proizvodnih delovnih tekmovanj po panogah in podpanogah – področjih.

Z proizvodno-delovnimi tekmovanji naj bi dosegli:

- povečanje produktivnosti dela in kvaliteto proizvodov,
- boljšo organizacijo dela in modernizacijo tehnoloških postopkov,
- pospešili inovacijsko-izumiteljsko dejavnost in varnost dela,

– hitrejšo razvijanje samoupravnih odnosov,

– izmenjavo delovnih izkušenj in spoznanje novih znanj,

– medsebojno spoznavanje, boljše sodelovanje in krepitev bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije

Proizvodna delovna tekmovanja morajo biti množična tekmovanja proizvodnih delavcev, kar pomeni, da morajo biti v temeljnih organizacijah združenega dela organizirana predhodna izborna interna tekmovanja, ki lahko trajajo en ali več mesecev. Na področju tekstila imajo že več let dobro organizirano proizvodno delovna tekmovanja v Srbiji, Makedoniji, Kosovu in Vojvodini. Specializirana tekmovanja pa so še Zvezno tekmovanje predic bombažne industrije pod pokroviteljstvom tovarne Krušik iz Valjeva, ki izdeluje predilne stroje. Letos je bilo že peto. Organizirala ga je Predilnica v Litiji.

Na pobudo zveznega koordinacijskega odbora za tekmovanje pri zveznem odboru našega sindikata bo letos 25. in 26. septembra v Krapini organizirano 1. zvezno tekmovanje predic v volnarski industriji Jugoslavije. Tam se bodo pomerile najboljše delavke v praktičnem in teoretičnem delu.

V praktičnem delu bo potrebno kar najhitreje in pravilno (Nadaljevanje na 18. strani)

srečanje samoupravljalcev novo mesto '81

Pozdravljamo udeležence 9. srečanja samoupravljalcev zletnih področij Banja Luka, Bihać, Gospić, Karlovac, Prijedor, Sisak in Novo mesto.

16. in 17. oktobra bo Novo mesto že drugič organizator srečanja samoupravljalcev treh republik. Okoli 350 udeležencev tega srečanja iz Banije, Bosanske krajine, Korduna, Like, Moslavine, Bele krajine in Dolenjske bo tvorno sodelovalo na tem srečanju, spoznavalo delo in ljudi ter kovalo bratstvo in enotnost.

Za to pomembno srečanje se poseben odbor trudi, da bi pripravi prav vse, da bodo gostje po končanem srečanju odnesli kar najboljše vtise iz Slovenije. Komisije delujejo s polno paro. Program je že pripravljen, potrebno je le še tu in tam nekaj dodatni, spremeniti na boljše in utrditi tako, da bo tudi ta

(Nadaljevanje s 17. strani)

povezati 100 pretrgov niti na predilnem stroju in v teoretičnem delu uspešno izpolniti teste iz področja osnovne predilne tehnologije, ki jih mora delavec poznati za dobro predenje in najosnovnejše s področja samoupravljanja.

V naši TOZ Predilnica Metlika smo se določili, da se bomo udeležili letošnjega zveznega tekmovanja v KTI Krapina. Od 24. avgusta do 20. novembra organiziramo interno tekmovanje v Predilnici Metlika. Najboljše tri bodo nagrajene z denarnimi nagradami, hkrati pa se bodo udeležile zveznega tekmovanja. V štiričlanski ekipi Novoteksa bo tudi predstavnica iz novomeške predilnice. O rezultatih te ekipe pa več prihodnjič.

Prav bi bilo, da na koncu aželimo naši ekipi čim več speha, čeprav velja pri tem ačelo, „važno je sodelovati in tekmovanju, ne pa zmagati“.

JOŽE MIKLIČ

Deveto srečanje samoupravljalcev

kongres samoupravljalcev v malem kar najboljše uspel.

Vsako zletno področje se bo srečanja udeležilo s po 40 delegati. V Novo mesto oziroma na Otočec bodo prišli s posebnimi avtobusi že v četrtek, 15. oktobra zvečer.

Hotelsko in gostinsko osebje Otočca bo poskrbelo za kar najboljše počutje naših gostov.

V petek, 16. oktobra, ob 8 uri bo prva plenarna seja, torej pričetek srečanja v Domu JLA v Novem mestu. Slavnostni govornik bo predsednik Zveze sindikatov Slovenije, tov. Vinko Hafner. Tovariš predsednik bo v svojem govoru obravnaval navse pomembno področje današnjega časa, in sicer bo govoril o vlogi in nalogah sindikatov v socialni politiki in zagotavljanju socialne varnosti delavcev.

Ob 10,30 bodo predstavniki delovnih organizacij: ISKRA

Semič, KZ TOZD Vinska klet Metlika, NOVOLES Straža, TOVARNA ZDRAVIL KRKA Novo mesto, INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL Novo mesto in NOVOTEKS Novo mesto, pozdravili približno 40 delegatov iz vseh področij ter jih odpeljali v svoje DO, jim razkazali tehnološki proces, se z njimi pogovorili ter jih povabili na kosilo, pri katerem bo po vsej verjetnosti pogovor tekkel bolj sproščeno. Vsaka skupina, ki bo obiskala določeno delovno organizacijo, bo imela svojega vodjo, ki bo moral izdelati opisno poročilo o razgovorih o delovni organizaciji ter ga posredovati na drugi plenarni seji, ki bo ob 18. uri v Domu JLA. Ob 19. uri bo udeležencem srečanja pripravljen kratek kulturni program, na katerem bo pel Šentjernejski oktet, zaplesali pa bodo tudi plesalci folklornega

društva KRES iz Novega mesta.

Ob 20,00 bo prirejeno tovariško srečanje udeležencev na Otočcu.

Sobota, 17. oktobra:

Ob 9,30 odhod na Bazo 20, kjer se bodo udeleženci udeležili ure zgodovine.

Med 11. in 12. uro prihod v Dolenjske Toplice in na jasi partizanski shod v dobrem razpoloženju ob jedachi in pijači.

V popoldanskih urah odhod delegatov.

Ker bomo tudi v Novoteksu sprejeli skupino delegatov iz Banije, Bosanske krajine, Korduna, Like, Moslavine, Bele krajine in Dolenjske, jih že danes prisrčno pozdravljamo in želimo uspešno sodelovanje na srečanju ter prijetno počutje v Sloveniji.

De — ka

Še o srečanju

Sobotno Novoteksovo srečanje je bila ena od redkih priložnosti, ko se srečamo vsi delavci Novoteksa. Kako priljubljena so taka srečanja je pokazala že sama udeležba, saj se ga je udeležilo okoli dva tisoč delavcev in njihovih svojcev.

Posebni avtobusi so odpeljali udeležence srečanja že ob 10. uri dopoldne v Dolenjske Toplice, na čudovit prostor sredi gozda. Že sam ambient je zbujal občutek domačnosti, saj so lesene hišice, namenjene za točilnice in kuhinjo, dajale čudovito sliko narave. Ob 11. uri se je začel kulturni program in podelitev priznanj jubilentom.

Medtem pa je pričelo iz kuhinje prijetno dišati po svežih

kotletih in postavili smo se v dolgo vrsto čakajočih. Marsikomu je zavrela kri, ker se velika kolona ni in ni hotela pomakniti nikamor. Nekateri so si vzeli celo privilegijo in prišli na vrsto kar mimo vrste, kletvic pa rajši ne bomo navajali. Na koncu šanka nas je čakala še pijača — dober dolenjski cviček, ki pa ga je, žal, zmanjkalo že po nekaj urah.

Največja gneča pa je bila okoli prodajalcev srečk. Bogat srečolov je privabljal veliko ljudi, saj je vsak upal na enega od glavnih dobitkov: kolesa, sesalca ali gugalnika. Oporekati pani bilo tudi drugim nagradam. Seveda v glavnem v „stilu“ Novoteksa. Na plesišču se je gneto

veliko plesalcev. Le kdo bi ostal hladen ob tako prijetni in kvalitetni glasbi, ki so nam jo predvajali FANTJE Z VSEH VETROV! Mogoče le tisti, ki so prinesli s sabo kup slabe volje. Ne samo prijetni, pač pa tudi lepo oblečeni fantje (tudi po zaslugi Novoteksa) so bili prijetno presenečenje dneva. Njihova kvalitetna glasba in spontan pristop je dokaz, da spadajo med boljšo elito naše glasbe. Posebno prijetno pa so nas presenetili s svojimi lastnimi skladbami. Skratka, želimo si da bi bili z nami tudi v bodoče.

Miha je pripravil prijetno igrico, z vilicami in vrvice, ki je povzročila obilo smeha. Res je bilo tudi nekaj takih, ki so jim postale noge „elastične“, toda le kdo je odšel s tako bistrimi očmi kot je prišel? Malo prezgodaj je zagorel velik kres, kot bi hotel v svojo bližino privabiti še tistih nekaj redkih, ki so se „prilimali“ na klop, okrog njega pa se je vilo kolo ob zvokih priljubljenih Jugoslavije. Na koncu, pa roko na srce in dajmo, kljub trenutkom jeze, ki smo jo pokazali ob določenih pomanjkljivostih, priznanje organizatorjem in vsem, ki so si po svojih močeh prizadevali, da bi odšli s srečanja vsi zadovoljni. Vsi se zavedamo, da kljub najboljši organizaciji ne bomo nikoli vsi zadovoljni.

Največjim „sitnežem“ pa lahko omogočimo to čast, da prihodnje leto prevzamejo odgovornost in organizacijo 3. srečanja delavcev Novoteksa.

LADA KOSTREVC

Gobarji! Tudi na tovarniškem dvorišču rastejo gobe.

Zadnji polet ameriške leteče trdnjave

Zapis o tem dogodku sem sestavil po zapiskih v dnevniku o življenju novomeškega ključavničarskega mojstra Alojza Mirtiča v partizanih, drugih zapiskih in njegovem pripovedovanju.

Tovariš Mirtič je bil zaradi bolezni proti koncu februarja 1944 premeščen iz XII. slovenske narodno osvobodilne udarne brigade na komando mesta Stična. V marcu istega leta pa je bil kot strokovnjak poslan v orožarsko delavnico v Stare žage.

ZRUŠENJE LETEČE TRDNJAVE

Že v jutranji zarji, 25. II. 1944, se je obetal lep ne premrzel zimski dan. Okrog 10. ure je bilo slišati iz smeri Zidani most—Celje—Maribor močno grmenje bombnih eksplozij, vmes pa besno streljanje protiavijskih topov. Veseli smo bili tega bobnenja. Vedeli smo, da zavezniki zopet tolčejo skupnega sovražnika in njegove strateške položaje.

Po običajnih dopoldanskih opravkih so borci zaščitne čete, kateri je bil dodeljen tovariš Mirtič, odšli na kosilo v takrat opuščeno gostilno sredi Stične.

Med kosilom jih je iznenadilo močno zavijajoče tuljenje aviona. V prvem hipu so mislili, da nad Stično leti sovražno letalo, ki namerava bombardirati naselje, kjer je bila njihova četa, zato so borci hitro stekli iz hiše ter poiskali primerna zaklonišča, toda nad seboj so v višini kakšnih 300 m opazili velik avion z ameriško oznako, ki je v ravnem letu preletelo Stično. Letalo je naglo izgubljalo višino. Onemeli so gledali za letalom, ki je v nekaj trenutkih preletelo hrib nad Ivančno Gorico. Iz za hriba se je zaslísal močan tresk in bobnenje, kakor da bi se v hribu utrgala velika skala in zgrmela v dolino. Naenkrat je vse utihnilo, iz za hriba pa se je pokazal velik oblak razpršene zemlje in snega. Takoj je bilo jasno, da se je nedaleč od Ivančne Gorice zrušilo letalo, ki jih je maloprej preletelo.

Borci so takoj odhiteli na višje ležeče kraje, kjer so imeli boljši pregled nad pokrajino. Na nebesnem svodu v smeri Litije so opazili več temnih točk, ki so bile s prostim očesom komaj opazne. Takoj jim je bilo jasno, da so to letalci, ki so skočili iz poškodovanega ameriškega letala. Predvidevali so, da so padalci še na drugi strani nekdanje razmejitvene črte, ki je nekoč ločila okupatorje Slovenije — Nemčijo in Italijo. Našteli so osem padalcev, ki jih je veter očitno polagoma nosil proti ozemlju, ki je bilo pod partizansko kontrolo.

ISKANJE LETALCEV

Iz štaba komande mesta Stična je prišel ukaz za strogo pripravljenost. Komandir čete je takoj odredil več izvidnic, ki naj bi odšle proti kraju padca aviona in v smeri, kjer so se spuščali letalci.

Proti dozdevnemu kraju padca aviona sta se na kolesih odpeljala dva borca, njima pa je peš sledila šestčlanska izvidnica. Izvidnica na kolesih se je vrnila čez približno pol ure, ter povedala, da je zrušeno letalo štirimotorni ameriški bombnik tipa „Liberator“. Leži močno razbit na njivah severno od vasi Mleščevo. V razbitinah letala in okoli njih niso opazili nobenega letalca. To je pomenilo, da so vsi pravočasno odskočili. Izvidnica, ki je odšla peš proti letalu je imela nalogo, da zavaruje razbitine.

Komandir čete je poslal v smer, kjer so opazili padalce, močnejšo izvidnico, ki naj bi ugotovila, kje so padalci pristali.

Teren med Stično in Litijo je zelo hribovit in porasel z gozdovi, zato ni bilo mogoče niti približno ugotoviti kraj pristanka. Izvidnica, v kateri je bil tudi tovariš Mirtič, je odšla v planinsko vasico Metnaj. Predvidevali so, da so prebivalci te vasi opazili padalce in bolj točno ugotovili mesto njihovega pristanka.

Po dobri uri hoda, delno po kolovozni poti, delno pa kar po zamrznjenem snegu, so prišli v

Metnaj. Tam so jih vaščani že pričakovali. Povedali so, da je letalo priletelo iz štajferske smeri, napravilo polkrožni zavoj nad hribi Javorje, Debeče in Široko bukovje. Nad temi hribi, ki so bili na nemški strani razmejitvene črte, so odskočili letalci v teh skupinah. Koliko jih je odskočilo niso vedeli, ker jih v razburjenosti niso šteli. Sigurni pa so bili, da so odskočili v bližini vasi Pristava, Goričice in Poljan.

Nekateri vaščani so bili takoj pripravljeni, da popeljejo našo izvidnico na domnevne kraje pristanka. Izvidnica se je razdelila na tri skupine, vsako pa je vodil domačin, ki je te kraje poznal. Prva izvidnica je odšla proti vasi Goričice, druga proti vasi Poljane, tretja pa proti vasi Sela.

Skupina, v kateri je bil Mirtič, je odšla proti Goričicam. Ko so prišli v vas, tamkajšnji domačini niso o padalcih vedeli nič določnega, zato je izvidnica nadaljevala pot preko gozda proti nekdanji okupacijski meji. Tako so prišli na večjo gozdno poseko, kjer je pred italijansko kapitulacijo potekala meja med Italijo in Nemčijo. Mejo so označevali dvoredni močni koli zabiti v zemljo in prepleteni z bodečo žico. Do italijanske kapitulacije je bila meja tudi zaminirana, a so kasneje mine odstranili.

Na košenici v bližini gozda je izvidnica na snegu opazila sveže stopinje in sled kot bi nekdo nekaj vlekel za seboj. Sled je vodila proti meji in nato ob njej. Tako je bilo jasno, da imajo pred seboj letalca, ki za seboj vleče padalo. Sled je nato zavila v strm in z drevjem gosto poraščen hrib. Stekli so po sledi in kmalu zagledali pred seboj

letalca, ki je nosil padalo. Ko je zagledal izvidnico, se je prestrašen ustavil. Misil je, da je padel v roke nemškim vojakom. Tudi partizanska izvidnica se je ustavila in letalca s kretnjami vabila k sebi. Letalec je nekaj časa stal in jih opazoval, ko pa je na kapah opazil rdeče zvezde, mu je postalo jasno, da so to partizani in ne Nemci. Počasi in previdno se jim je približeval. Nekaj korakov pred izvidnico se je ustavil in jih zopet pozorno opazoval. Partizana, ki sta bila poleg domačina v izvidnici, sta ga po vojaško pozdravila. Letalec je odzdravil in vsem podal roko. Vodja izvidnice ga je vprašal, če razume nemško, toda letalec je odkimal. Vseeno pa so mu v nemščini in s kretnjami dopovedali, da je med Titovimi partizani v svobodni Jugoslaviji. Ko je letalec to doumel, je ves srečen objemal člane izvidnice.

Ko ga je vodja vprašal, če je v bližini še kakšen njegov kolega, ki je odskočil iz letala je prikimal, toda več se niso mogli sporazumeti. Domačin—vodič je povedal, da je v njegovih vasi nek možak, ki je bil pred vojno v Ameriki in zna angleško. Zato so se vrnili v Metnaj. Dogovorjeno je namreč bilo, da se tja vrnejo tudi ostale izvidnice. Med potjo jim je letalec dopovedoval, da je amerikanec. Obleden je bil v usnjeno obleko z aviatičarsko kapo in zaščitnimi očali. Bil je star okrog 30 let, zelo suh in nenormalno velik. Za pasom je nosil pištolo na rami pa zvito padalo. Ko se je eden partizanov ponudil, da mu bo pomagal nositi padalo je prijazno odkimal. Tako so molče korakali skozi gozd proti Metnaju. Ko so prišli v vas, so se takoj oglasili pri možaku, ki je po zatrtjevanju vodiča znal angleško.

Prišel se je živahen razgovor. Možakar angleškega jezika ni dobro obvladal, zato sta si med razgovorom živahno pomagala z rokami. Amerikancu je dopovedoval, da se nahaja na osvobojenem ozemlju, ki ga kontrolirajo partizani, ki se pod vodstvom maršala Tita bore proti skupnim sovražnikom—Nemcem. Letalec pa je povedal, da je ameriška skupina letal bombardirala železniško postajo v Mariboru. Pi povratku je bilo njegovo letalo nad Rajhenburgom, sedanjo Brestanico, zadelo od protiletalskega topništva in težko poškodovano. V letalu je bilo 11 letalcev, ki so bili primorani izskočiti.

(se nadaljuje)

Liberator

Prevara

V višjih krogih so menili, da bi olje, sladkor podražili, da proizvodne stroške bi pokrili.

Radio ob tretji uri dere se na ves glas, da ga sliši cela vas.

Slišala je teta stara, ki za olje, sladkor vse, prav vse bi dala.

Hitro, urno v trgovino, da prilik teh ne zamudimo. Vse dobrôte pokupimo, se polnih vreč domov vrnimo.

Res, prav vse so pokupili in prav nič niso pustili; ko pa pride druga ura, gor in dol koraka brez olja in sladkorja ubogi trgovec Jaka.

Prav nato pa prikoraka ON, ki ga delo vedno čaka. Kilo sladkorja, liter olja, to bo malica najbolja. Sladkor rabim za kofe, tak mi še najslajši je.

Ali naš trgovec Jaka z odgovorom ne čaka: „Danes to smo vse prodali, ker po radiu so d'jali, da te dobrôte bodo podražili, ljudje prav vse so pokupili. Jutri bomo spet dobili, po dva litra jih delili. Če pri nas jih ne dobite, pa v mesto pohitite.“

Šel je v mesto ON, ki ga delo zmeraj čaka. Prišel je v trgovino bliz' vodnjaka, dobil je sladkor, olje, in bila je žena dobre volje.

Da resnica bila bi prava, pa tudi informiranost „ta prava“, tega ne b' se dovolilo, ne b' občana prevarilo, kar se namreč letos je zgodilo.

Martin Radež

Iskreno čestitamo

Na prvi stopnji VEKŠ v Mariboru je 25. 8. 1981 diplomirala DULAR JOŽICA.

Uspešno je zagovarjala diplomsko nalogo z naslovom „ORGANIZACIJA NABAVNE FUNKCIJE V DO NOVOTEKS“.

Študirala je zelo marljivo, saj je študij končala v 3 letih.

Tovarišici Jožici iskreno čestitamo za uspešno opravljeno diplomu.

VESTI - OGLASI - ZAHVALE - ČESTITKE

Odšel

Bojan Pureber, dosedanji član izdajateljskega sveta, je odšel na drugo delovno dolžnost in ni več član naše delovne organizacije. Za njegovo uspešno delo na področju informiranja se mu pristrčno zahvaljujemo. Hkrati mu želimo, da bi se na novem delovnem mestu uveljavil.

Z ozirom na velikost TOZD Tkanina bodo družbenopolitične organizacije in samoupravni organi TOZD Tkanina poiskali osebo, ki bo primerna, da prevzame to odgovorno dolžnost na področju informiranja.

Izdajateljski svet
Novoteksa

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem v tkalnici se prav pristrčno

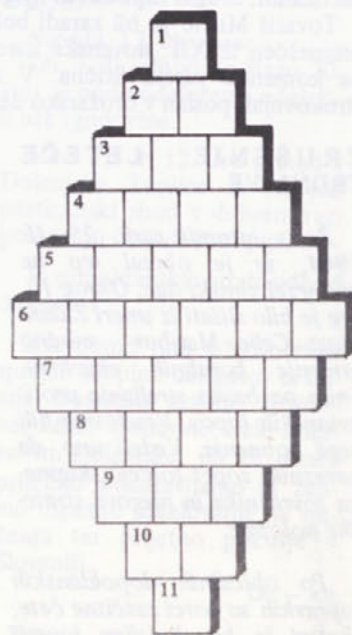
zahvaljujem za slovo in darilo ob odhodu v pokoj. Dragi moji sodelavci, 27 let je precej dolga delovna doba, v tem času smo doživeli marsikaj, vendar ko človek odhaja v pokoj, se spominja, tako tudi jaz, samo tistega najlepšega. Rada sem delala z vami, bili smo kot ena družina, in danes mi je hudo, ker nisem več med vami. Vedno se vas bom rada spominjala. Spominjala pa se bom rada tudi tovarne, saj mi je bila drugi dom.

Vsem še enkrat prav lepa hvala za vse! Vsem tudi želim veliko delovnih uspehov, delovni organizaciji pa nadaljnji razvoj in ugled na trzišču.

Vaša sodelavka
PEPCA MACELE

Prodajam dva para smuči z okovjem, dolžina 205 cm in dolžina 180 cm. Kdor želi kupiti rabljene smuči, naj se zgleda v splošnem sektorju, soba št. 78, pri Mihi Leganu.

Vreteno

1. Kratica za radius
2. božanstvo starih Egipčanov
3. doba
4. stara merska enota
5. krsta
6. izdelovalec cev
7. torba
8. tekoča voda
9. pregovor
10. kratica svetovne humanitarne organizacije
11. kemijska prvina.

Če ste v prejšnji številki našega glasila pravilno rešili „vreteno“, ste dobili:

1. T, 2. TO, 3. KOT, 4. TEKO, 5. VOTEK, 6. VEKTOR, 7. ROVEK, 8. OKER, 9. OKE, 10. EK, 11. K.

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov. Glasilo ureja izdajateljski svet v sestavi: Hinko Šintler (predsednik), Danilo Kovačič, Alfonz Žizek, Martin Radež, Jana Jovič, Mojca Peroci, Marjan Zalac, Rudolf Vlaisič in Mirko Albijanič. Glavni in odgovorni urednik: Danilo Kovačič. — Uredništvo: NOVOTEKS, Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list; tisk TOZD Tiskarna Novo mesto.